

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Видає Головна Пластова Булава

Виходить двічі в році

Січень-червень

ч. 72-73

January-June

Реданція:

Mr. W. Sochaniwskyj, 1045 Bloor Street West, Toronto, Ontario
M6H 1M4

Адміністрація: 2199 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1N2
Tel.: (416) 769-7855

Реданційна Колегія:

Володимир Соханівський, редактор, Тоня Горохович — техн. ред.,
Марко Горбач.

З М І С Т

надрукований на 3-ій сторінці обкладинки.

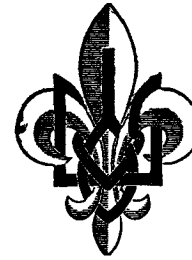
Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу. Редакція застерігає собі право справляти мову, як теж часом скорочувати незамовлені надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи чи дописи, які — на думку редакції — могли б бути для когось образливі.

Річна передплата: 20 дол. американських у всіх країнах

Просимо своєчасно повідомляти нас про зміну адреси.

Журнали, які повернуться не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за доплатою одного долара від посилки.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Magazine,
2199 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada — M6S 1N2

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ
Орган
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Торонто, Канада

ч. 72-73

січень-червень 1985

Реданційна стаття

ЗНАЙОМТЕСЯ З МАТЕРІЯЛАМИ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО!

Оце випускаємо подвійне 72 і 73 числа "Пластового Шляху", виповняючи його вповні матеріалами, присвяченими проблематиці ПКТтретього та поміщуючи майже всі виголошені там доповіді.

Одночасно поміщуємо у цьому числі, як додаток, "Пластові Вісті ГПБ" з резолюціями ІХ Збору Конференції Українських Пластових Організацій.

Сподіваємося, що з поміщених матеріалів скористає загал членства Пласту, що вони допоможуть усвідомити важливість порушеної і непорушеної проблематики, її продискутує по своїх осередках та дійде до певних висновків, щоб прийти з ними на другу, зглядно завершуючу сесію Пластового Конгресу Третього.

Свої думки, дискусії чи висновки просимо пересилати до Конгресової Комісії ГПБулави та редакції "Пластового Шляху".

Просимо пробачити за спізнення цього числа. На прохання ГПБулави ми мусіли зачекати до остаточної підготовки резолюцій з ІХ КУПО, що містимо у цьому числі.

Редакція вдячна подругам Ларисі Онишкевич і Любомирі
Гри та попередній ГПБ за їхній вклад у підготовку та пере-
ршення першої сесії ПКТ.

У чергових числах продовжуватимемо поміщувати ма-
териали з КУПО й Пластового Конгресу Третього.

Редакція

Як Святий Юрій давніх днів, так нині скавти боряться
проти всякого зла.

Бейден-Поуелл

**

Здійснювати справжній Пласт не було ніколи легко, а
сьогодні більше не легко нині. Труднощі не в тому, що, може, наші
ідеї, програма кепські. Теоритично їх ще ніхто й ніде не
відваги опрокинути. Тільки... вони на теперішні часи для
наших, і теж для деяких з-поміж тих, що зараховують себе
формально до Пласту, зробились — “не-практичні”. Декому хо-
рба б бачити полегші, модернізацію, пристосування до ни-
нішнього дня.

Поради ті, поки вони торкаються організаційного підходу
в застосування нових засобів, у багатьох випадках слухні, й
до них охоче прислуховуємося.

Але одночасно, ми мусимо утверджувати нашу свідомість
в тому, що прямувати до пластової мети, здійснювати її в житті
це ж основне нашого Пластового руху) у майбутньому мо-
же тільки і тільки при повному збереженні вірності суті на-
шого Пласту, його принципам і методі.

Цьона Паліїв

**

...бувають теж інколи “не-пластові” члени Пласту, які
думють, що пластова сорочка, штани і пластовий капелюх чи
світ, це — зміст назви “пластун”.

Такі члени беруться компромісово злагіднювати Пла-
стовий закон і наближувати його до ... життя.

Даремні намагання, бо Пластовий закон є по суті вислі-
вом боротьби культури проти некультури, ідейности проти
ідейности, шляхетности й чесноти проти погані.

Д р о т

СО СВЯТЫМИ УПОКОЙ

“БУДЬТЕ СВИДКАМИ” ХРИСТА В УКРАЇНІ І НА ЗЕМ-
ЛЯХ ВАШОГО ВІЛЬНОГО І НЕВІЛЬНОГО ПОСЕЛЕННЯ, В
УСІХ КРАЇНАХ ВАШОГО ПОСЕЛЕННЯ, У В'ЯЗНИЦЯХ, У
ТЮРМАХ І ЛАГЕРАХ, АЖ ДО КРАЮ ЗЕМЛІ І ДО КРАЮ ВА-
ШОГО ЗЕМНОГО ЖИТТЯ!”

ПАТРІАРХ ЙОСИФ

I

ГЛАВА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

I ВІРНИЙ СИН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

17. II. 1892 (село Заздрість, Україна)
7. X. 1984 (Рим, Італія)

“Що таке відвага” — питався раз малий хлопчина свого
батька.

Перекидаючи сторінки, він старався пояснити синові про-
стими словами: “Це значить бути хоробрим”. “А що значить
бути хоробрим? — питався знову синок тата. “Це значить не
боятися”. “Чи я боюся? — відізався малий. Батько, не знаючи
як далі пояснювати синові слово “відвага”, взяв його на прохід
у ліс, на місце, де раніше вогонь затер усякий слід життя. Од-
наче на одній стеблині біла квіточка пробивалася до соняшного
проміння. Батько тяжко зідхнув, взяв сина за руку і сказав:
“Відвага — це одна біленька квітка на погорілому терені”.

Такою квіткою був бл. пам'яти Патріарх Йосиф, людина
глибокої віри й відваги тоді, коли скрізь ширилася пожежа
безбожницького терору.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

1 жовтня 1984

Слава Ісусу Христу!

Славне Пластове Братство, Дорогі мої Друзі!

Дякую Вам за запрошення взяти участь у нарадах КУПО і Третього Пластового Конгресу. Радо я сповнив би Ваше прохання, але, на жаль, мої обов'язки й зайняття в тому часі не дають мені змоги бути разом з Вами. Тому пересилаю Вам моє привітання й побажання та благословення.

Мої Дорогі Друзі! Бажаю Вам в першу чергу Божого благословення у Вашій праці для української молоді, для нашої Пластової Організації, бо Пласт має розвивати моральні й розумові прикмети та фізичні сили нашої молоді, вишколювати молодь на добрих громадян, згідно з трьома Головними обов'язками, пластовою присягою та пластовим законом. Будьте вірні цьому нашому завданню. Плекайте серед молоді позитивні традиції наших предків, знання й розуміння історії й культури українського народу.

Далеко від нашої України доводиться нам гартувати молодь до великої мети, до великого змагу. І пригадуються слова — заклик нашого поета Івана Франка, слова з поеми "Каменарі": "Лупайте цю скалу! Нехай ні жар ні холод не спинить вас! Зносить і труд, і спрагу, й голод, бо вам призначено скалу оцю розбити". Треба конче й постійно наповняти почування нашої молоді українською християнською духовністю, щоб слово науки й знання "пламенем взялось, щоб людям серце розтопило". Зближаємося до Тисячоліття Християнства в Україні. Тому нехай дух християнства, дух княжої доби опромінить нашу молодь, ця велика містерія на шляху історичного розвитку української нації. Його треба відчутти й зрозуміти. Прошу Вас, щоб Ваші наради й Ваші постанови були спрямовані у тому напрямі, щоб скріпити віру й надію на Божу поміч, щоб ясні картини нашої історії просвічували шлях нашої молоді у її праці для рідного народу, щоб світлі події нашої історії сягали своїм промінням до нинішніх днів і роз'яснювали нам усім сьогоднішній "наш день". Це мої щирі Вам слова поради й заохоти у Вашій відповідальній праці, у Вашій службі нашому народові.

Молю Господа словами: "Всемогутній Боже! Ти у своїй безмежній доброті благословив наш народ многими милостями. Заопікуйся і благослови наш український народ. Дай провідникам нашого народу силу й знання, щоб вони повели нашу молодь до світлих днів нашого визволення, дорогами згідними з Твоїми святими заповідями. Дай нашому народові кращу долю, щоб ми об'єднані у святій вірі славили Тебе у Тройці святій одного Бога. Благослови, Боже, пластових провідників і виховників зібраних на сьогоднішніх нарадах. Духу Святий посвічує їхні думки, щоб всі рішення й постанови були Тобі, Господи, на славу й добро нашого народу!

Благословення Господа на Вас!

Митрополит Стефан

ТРЕТІЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС

Пізнавати — щоб перебачити — щоб діяти

ПРОГРАМА ПЕРШОЇ СЕСІЇ

Союзівка, Кергонксон, ЗСА 6-го жовтня 1984 р.

- 9:00 — Відкриття сесії: голова Підготовчої Комісії, пл. сен. Люба Крупа, звітом голові ГПБ пл. сен. Любомирові Романкову
— Слово Начального Пластуна — пл. сен. Юрія Старосольського
— Вибір президії і прийняття програми Конгресу
— Слово голови попередніх пластових конгресів — пл. сен. Атанаса Фіголя
— "Огляд напрямних попередніх пластових конгресів", пл. сен. Тарас Дурбак, голова ГПРади
- 10:00 — пл. сен. Лариса Залеська Онишкевич — голова Дослідно-Плянвальної Комісії ГПБ
а) Спостереження про сучасну пластову проблематику
б) Представлення способу реферувань проблематики
гасла: Вірність Богові й Україні
- 10:30 — Тема: Вірність Богові
Звідомлення на тему: Пластуни і християнські засади сьогодні.

модератор: ст. пл. Михайло Лоза
доповідачі: ст. пл. Андріяна Пілецька
ст. пл. Тарас Масник

11:00 — Тема: Вірність Україні

Дискусійна лава: Пластуни і Україна

Модератор: пл. сен. Юрій Даревич

Доповідачі: ст. пл. Христина Ковальська — Психологічні підстави та ідентичність

ст. пл. Юрій Гуцуляк: Ефекти відвідин України.

пл. сен. Надія Світлична — Зацікавлення справами сучасної України.

12:30 — полуденок, перерва

Тема: Вірність Україні

Дискусійна лава: Пластуни і українська мова

Модератор: Любомир Гайда

Доповідачі: пл. сен. Іван Головінський — Психологічні елементи пов'язані з уживанням мови

ст. пл. Роман Ващук — Вживання тільки української мови

пл. сен. Юрій Попель — Про двомовність на заняттях

пл. Зірка Воронка — Навчання мови способом мовного занурювання

3:30 — Дискусійна лава — Мета Пласту в 2000-ім році

Модератор: пл. сен. Юрій Слюсарчук

Доповідачі: пл. сен. Орест Гаврилюк (включаючи думки пл. сен. Юрія Саввича): Альтернатива селекції

ст. пл. Оксана Мариняк — Альтернатива селекції

п. Лариса Янів-Фонтана — Альтернатива амбасадорства

пл. Андрій Білик — Амбасадорство в пресових відгуках

пл. сен. Олесь Черник — Компромісова альтернатива

6:00 — Підсумки дискусійних лав та відчитання рекомендацій:

пл. сен. Юрій Даревич

7:00 — Бенкет та промова пл. сен. Петра Саварина, голови

СКВУ

9:30 — Закриття першої сесії

ВІДКРИТТЯ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО

Дорогий Пластовий Зборе!

Дорогий Начальний Пластуне!

Дорогий Друже Президенте СКВУ!

Представники РПРади і ГПБУЛАВИ!

Представники Крайових Старшин!

Шановні члени Пластприятю!

Дорогі Подруги й Друзі, зблизька й здалека!

В імені Підготовчої Комісії III-го Пластового Конгресу вітаю Вас усіх щирим пластовим привітом!

**

В житті кожної людини в певних періодах її життя приходять хвилини застанови, призадуми над його змістом, ревалюації вартостей, хвилини — ОНОВЛЕННЯ. Такі хвилини застанови тим-більше потрібні нам, організації, яка становить суму одиниць, з чітко визначеним напрямом, і відповідальністю. В обличчі саме цієї відповідальності —

— по відношенні до ідеї, яка зродила Пласт,

— по відношенні до поколінь, виховання яких довірено нам,

— по відношенні до Батьківщини та Спільноти в діаспорі,

— по відношенні до історії і майбутнього — наш обов'язок застанови над дійсністю — для майбутнього!

Так, як попередній Конгрес проходив під гаслом — ПІЗНАВАТИ — щоб ПЕРЕДБАЧАТИ, щоб знати як ДІЯТИ, ми підкреслюємо другу і третю частини гасла — ПЕРЕДБАЧАТИ, щоб ДІЯТИ В ПРАВИЛЬНОМУ НАПРЯМІ.

Вступивши в 8-му декаду дії і росту Пласту, цією сесією III-го Пластового Конгресу, ми зупинимося на ходу до Великої Меті, щоб:

з широко відкритими очима,

з бистрою думкою аналітика,

з відвагою гірського мандрівника,

і щирим пластовим серцем розпочати ПРОЦЕС ОНОВЛЕННЯ!

пл. сен. Любомира Крупа,
голова Підготовчої комісії ПКТ-го

Атанас Фіголь

СЛОВО НА ВІДКРИТТЯ 3-ГО ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ

(Авторизований текст на базі звукозапису)

Дорогі Друзі! Шановні Пані й Панове — Гості!

Як голова Першого й Другого Пластових Конгресів я хочу врівітати Вас і висловити мою радість із несподіванки, що доля дозволила мені відкривати Пластові Стрічі у 35-ліття Пласту в Авгзбурзі 1946 і в Міттенвальді 1947, що я міг бути організатором і головою двох попередніх пластових конгресів і що в третьому, сьогодні, я можу бути його співучасником.

Я вже в певному сенсі на емеритурі і не маю прямого відношення до Пластового Конгресу Третього. Можливо, що під час його сесій матиму ще змогу дещо з мого досвіду й моїх думок докинути.

Сьогодні на початку цієї сесії (першої) хочу передати Вам кілька сугестій, кілька думок з моєї обсервації, з мого досвіду — для використання.

Спершу я хочу зробити кілька зауважень про конгреси. Ми маємо конгреси різних, подібних до нас організацій, періодичного характеру. Ми — пластуни маємо їх тільки тоді, коли цього вимагає зовнішня або внутрішня ситуація Пласту.

Мабуть, багато тут нас на залі колишніх учасників Пластового Конгресу Першого 1948 у Ашафенбурзі. Мій молодий друг, фаміліянт ЛЧ, Марко Горбач у статті в Пластовому Шляху ч. 71, дивується, що ми тоді і на Пластовому Конгресі Другому багато говорили з площини почувань, емоцій, а йому, людині, що виросла вже у післявоєнній добі, краще відповідає спокійний реалістичний підхід до проблем. Бо, мовляв, почування — це щось таке, що може поставити людину на фальшиві заложення. Я думаю, що нам зовсім не треба цього боятися. Ми люди, які з народження чимось і для чогось живуть, які справді глибоко (емоції!) своє життя переживають. Зовсім не

соромлюся признати, що і нині я захоплений Пластовим Конгресом Третім, хоча він ще не відбувся. Але він вже є, він діє і свідчить про живучість наших починань, що ми їх можемо міряти сімома десятиліттями.

Коли я порівняю, що ми єдина організація на еміграції, поруч з НТШ, яка відразу після віднови в роках 1945-48 поставила певні тези і їх реалізує на протязі вже 35 років, то мені здається, що мій друг Марко Горбач не має рації, коли говорить, що Пласт — це собі пересічна організація молоді. Я не бачив організації молоді, яка б пережила дві світові війни, покинула Батьківщину, пішла на еміграцію, розсипалася по всіх континентах і після 70-ти років продовжувала робити те, що вона ще сьогодні робить.

Очевидно, у нас є речі негативні, і маємо проблеми дуже тяжкі до розв'язання, питання тяжкі, які доводять нас до сумніву, чи ми взагалі здолаємо їх змайструвати; чи протриваємо ще чергових 30, 40 ...років? Але не людське, природне, і зовсім це мене не хвилює, що за якийсь час можемо перестати існувати. Навіть і ця можливість — як слухно говорив сьогодні Начальний Пластун — ми маємо собі усвідомити. Треба вміти і зійти з життєвої арени у свідомості, що все людське є проминаюче.

Цей конгрес мене зокрема приманює темою: передбачати 2.000-й рік! По суті я математик, займався як аматор кібернетикою, а про проблеми, охоплені сьогодні поняттям футурології, маю не тільки теоретичне, так би сказати загальне поняття, але я старався їх в міру можливостей глибше збагнути. Здається мені, що знова саме непересічність Пласту полягає в тому, що ми пілий конгрес присвячуємо розглядові майбутнього. З тим пов'язані певні небезпеки.

Футурологія має сьогодні подвійне обличчя. З одного боку, хтось прив'язує до цього поняття інтерпретацію реалізації чогось фантастичного, чогось, що ми відгадуємо (ворожитство), і чогось, чого не змога раціонально передбачити. Другі, які попадають у скрайність, думають, що футурологія є наука, яка справді дозволить нам передбачити майбутнє. Очевидно, одне й друге повний нонсенс. Людині майбутнє закрите. Але людині

даний розум, щоб вона передбачала можливості! І найважливіше: людина сьогодні знаходиться в ситуації, коли вона несе колосальну відповідальність за себе, за інших і за ціле оточення. Нині проблеми, що їх цілі держави нездатні розв'язати: екологія, нуклеарна зброя,... це до несамовитих розмірів збільшення відповідальності людини. Бог дав нам розум, і тому мусимо нести відповідальність за те, що ми робимо і що будемо робити!

Стільки про конгреси — ...і ще тільки коротке зауваження: наші конгреси — це сказав Начальний Пластун — дуже амбітні амбіції. Пластовий Конгрес Другий мав надзвичайно амбітні амбіції, які нас клали “майже на лопатки”! Коли перший конгрес, в умовах повоєнних діпівських таборів, тривав п'ять днів, тоді Пластовий Конгрес Другий тривав п'ять років, і ми не могли дати собі ради з тими всіма проблемами, що їх хотіли опрацювати, пізнати.

**

Другий розділ мого “слова” хочу присвятити, на мою думку, трохи іншому розумінню суті Пласту, ніж це в нас водиться. Пласт — організація молоді для патріотичного всебічного самовиховання. Правда — нічого не міняємо. Але в інтерпретації цієї дефініції, а зокрема в інтерпретації джерел і спонук, з яких зродився Пласт, я хотів би, щоби ми усвідомили собі одну засадничу річ: і Тисовський, і Чмола, і всі наші виховники, всі змагалися за одне, і всі хотіли одного: генерації, яка б нарешті збудувала українську державу! Це була основна, ривнійна сила їхнього громадсько-політичного думання. Очевидно, характер, знання, всі загальнолюдські прикмети ідеалу “кальокагаті”, ідеали добра і краси, все це лягло як фундамент виховання. Але найближча мета, так би сказати — практична мета — не була проблема будови української держави, в якій щойно всі ці основні елементи виховання можна допровадити до найвищого рівня. Або іншими словами: щоб по стільки роках неволі ми нарешті були господарями своєї хати! І тому я вважаю, що ми не сміємо згубити з очей цієї засадничої справи. Бо тільки у відношенні до цієї мети, мети будови й реалізації української держави, ми можемо знайти правильну по-

ставу до тих всіх — на жаль, дуже трагічних — ситуацій, в яких ми знаходимося тут на еміграції.

Держава — це цілість, про що так часто забувають люди, забувають наші політики! Це ж закон природи, ніяка видумка, що цілість є більше, ніж сума складових частин. Самі складові частини дуже часто самі про себе мало що варті. Але їхня сума і пов'язання всіх її елементів функціями в одну дає надзвичайно великі досягнення. Цей закон зобов'язує не тільки в техніці, в біології і в усіх природничих науках, але не менше це обов'язує і в товариському, і в політичному житті.

Якщо наголошуємо в Пласті момент держави, момент цілості, то, може, перелякає вас моя чергова теза; ми є політична організація. Тому нонсенс говорити, що Пласт є аполітична організація; ми є апартійна організація, але ніколи аполітична! Нас мусить обходити все, що діється на політичному відтинку, і мусимо реагувати на всі прояви, які ідею української держави нищать. Це наш обов'язок. Очевидно, обов'язок не юнаків, ми їх щойно виховуємо, щоб вміли розрізняти цілість від частини (партії): “не ти, не я, а ми”. Але це обов'язок 1600 сеніорів, нині надзвичайний потенціал людей інтелігентних, високо освічених, на різних провідних постах. Що вони роблять? Де є ефект їхньої громадсько-політичної праці?

Мені здається, що ми втікали від політики й втекли задалеко, друзі. Втекли так далеко, бо осоружною стала нам вона, і ми не хочемо йти до неї. Очевидно, можна розуміти умови, які утруднюють нашу співучасть у політичному житті. Але без політики нація не живе, без політики не можна будувати своєї держави.

Ми є політична організація тому, що до всіх проблем суспільно-громадського і політичного життя підходимо під кутом ц і л о с т і. Тому ми є апартійна організація, ми є понап-конфесійна організація, але ми є політична організація. Політична в тому розумінні, що політика є найвища сфера вияву громадського життя. Нікого не змушимо і нікого не агітуємо, щоб вступав до будь-якої політичної партії. Рано приймаємо всіх до Пласту під одною умовою: будемо змагатися за українську державу, державу як вияв цілості нації. Це все.

В інтерпретації політики як боротьби цілої нації за свою державу стрічаємо тут на еміграції колосальний спротив. Оточення наше не тільки зовнішнє, окупанти наші, але й внутрішнє, українське, є проти нас; це просто трагедія, що найсильніші середовища тут на еміграції проголошують і роблять щось цілком інше, ніж ми. Вони вчать нас партикуляризму, партійництва, вони вчать нас, що може і має бути поділ громади на дві частини (поділ на базі їхньої і виключно їхньої партійної “ідеології”).

Коли подивитися на останні десятиліття, побачите, що ми глибоко поділені, — ми НЕ становимо ЦІЛОСТИ. Ми не становимо навіть 20% того, чим ми могли б бути, якщо б були з’єднані. Наше політичне оточення є тому проти нас, що воно проголосило і дивно-трагічним способом реалізує принцип поділу **як** принцип **визвольної дії**.

Перед 20-ти роками ми почали й згодом зреалізували (серед неймовірних внутрішніх труднощів) інституцію на найвищому, майже державному рівні — Світовий Конгрес Вільних Українців — СКВУ. Від того часу, як божевільна примара, переслідують нас усі чергові конгреси СКВУ. Вони проходять як майже запрограмована згори “дія” завжди того самого персонажу в трафаретній програмі. Спершу починає одна сторона всювати ніби за якісь дуже важливі принципи, вимагати, щоб усі інші уступили й дали їй провід, бо всі інші нічого не варті, але останнього дня (як і на 4-ім конгресі) зовсім несподівано погоджуються (забуваючи мовчанкою, що сталося з усіма “засадничими принципами”), вже признають, що не має бути диктатура, виключність і т. д. Але рік минає, і що ми маємо з тих всіх фраз про “згоду”?!

Уважаю, що тут обов’язок Пласту, а передовсім тих, які були виховані в Пласті, сказати: ні, панове! На таку забаву ми не підемо. Щоб ми мали чотири світові конгреси СКВУ і на кожному з них ми ніколи не мали можливості порушити ні справи молоді, ні шкільництва, тільки заєдно “товклися” три перші дні (за які справи?!), щоб той сам сценарій повторювати на черговому конгресі?!

Іншими словами: я хотів би підкреслити на базі мого досвіду й обсервації, що від політики Пласт не сміє втікати. Від політики, не від партійної роботи. Цю останню робить собі кожний, як хоче і де хоче. Концепцію боротьби за українську державу маємо, несемо її й будемо її боронити. Вимагаємо зберегти українське здиференційоване (плюралістичне) суспільство; вимагаємо, щоб ті, які провадять загальну політику, ставили перед громадою і звітували їй. Вони мають бути еманациєю нації (по можливості через вибори!), а не, щоб приходили партійні гвинтики, які виростають до партійної шруби, на позиції, з яких можуть нас задушити. Відповідальність політичного світу не може бути закрита плащиком конспірації. Живемо у вільному світі...

Переходжу до чергового розділу. — Написав мій друг Марко Горбач, що Пласт є пересічна організація. Він так її бачить, і це не зле, що він пригадує нам, що ми виглядаємо, як пересічна організація, що ми багато робимо, як пересічна організація, і конфронтує нас зі спірним питанням про елітарність Пласту. Моя пропозиція: залишити цю тему без дискусії. Це не справа до дискусії. Елітарність не полягає на тому, що ти чимсь є чи щось мусиш робити. Елітарність полягає в тому, що ти маєш **вимагати від себе** більше, ніж кожний інший вимагає від себе. Це “право” еліти. Немає еліти такої, яка б сиділа на позиціях, здобутих предками чи нею самою. Були колись, в етапах історії людства — шляхта, привілеї певних каст, церковні еліти..., — але сьогодні еліта існує в кожній соціальної групі. Є еліта робітників, є еліта селян, є еліта учених... а всіх їх лучить одне: **спільне добро**, “бонум коммуне”. Якщо хочеш належати до еліти, мусиш думати про цілість, а не тільки про себе; мусиш мати почуття відповідальності за цілість, не втікати від неї і не скидати її на когось іншого. Ти мусиш бути на своєму місці елітою. І про це не треба говорити, не треба писати в резолюціях чи поза ними. Елітою треба бути!

Видумали тепер “еліта мовна”, мовляв: Пласт є українська лінгвістична еліта, і з цього ще висновують різні неоправ-

дані претенсії до Пласту. Нонсенс! Для нас українська мова є в и м о г о ю існування, а не будь-яким елітарним привілеєм чи принципом. Ми прийшли до переконання й далі підтримуємо те, що ствердив Пластовий Конгрес Другий: на базі різних, психологічних і педагогічних послідів він прийшов до висновку, що повноцінна людина має почуття своєї етнічної приналежності; якщо елементи цієї етнічної приналежності не даються якимнебудь способом реалізувати, розвивати,... така людина, просто, є хвора, психічно незбалансована.

Ми сказали: якщо хочемо мати генерацію психічно здорових людей, мусимо ті етнічні елементи заховати. Одним з основних елементів є мова, рідна мова. На цю тему не буду далі говорити. Вчора засідала резолюційна комісія, на якій ці справи дуже добре реферували молоді друзі й підкреслювали важливість цього питання для Пласту. Вони це вам краще скажуть, ніж я, а найважливіше: переконливіше, бо вони мають щойно 20 до 30 років життя, а не, як я, що мені минає 77-й рік життя і... я відходжу.

Українська мова залишається для Пласту "кондіцію сіне ква нон". Нам не потрібно Пласту без української мови. Може бути скавтизм з німецькою, французькою, англійською... чи якою хочете іншою мовою. Український ПЛАСТ існує тільки з українською мовою. І не неправда — як дехто аргументує — "молодь відстрашуйте, відіпхаєте від Пласту!" Маємо досвід у Німеччині. Українські організації молоді, які цей принцип зігнорували, сьогодні майже не існують. Це саме пише Марко Гербач про українські організації в Канаді. Ми маємо все ж таки доплив: нас заледве 179 членів в УПУ в Канаді і — очевидно — обернена піраміда віку: сеніорів найбільше, новаків найменше. А все таки ми існуємо і цілком не маємо почуття, що Пласт "кінчиться".

Уважаю, що всякі труднощі аж ніяк не можуть нас відстрашувати. Не заперечую: треба зробити все можливе для рятування молоді англійської, німецькомовної чи іншомовної. Але не завдання Пласту, і ми апелювали на 2-му Пластовому Конгресі й тепер апелюємо до цілої української громади в діяспорі, щоб боронили СКВУ як центрально українських громад-

ських установ, до якої заторкнені тут проблеми в першу чергу належать, і не толерувала деформації СКВУ до "пляцдарму" примітивних боїв за ближче неокреслений "ідеологічні принципи" політичних партій. (Тільки СКВУ в його первісному характері, як він був задуманий, може допомогти нам розв'язувати такі складні проблеми і ..."кавеант конзюлес"! , щоб не було запізно!)

...Коли ви допустите до Пласту дитину, яка не знає української мови, її не розуміє, то ви Пласт втратили, ви його не втримаєте! Досвід Німеччини, одної з найменших клітин нашої організації, учить, що резигнація з української мови означає резигнацію з організації Пласт.

Пластовий Конгрес Другий дуже ясно сформулював наше відношення до проблеми української мови в Пласті: як довго існують батьки, які бажають, щоб їхні діти говорили по-українському і (дуже важне щоб — "і") вчать тих дітей української мови, так довго є можливим і потрібним Пласт. В моменті, коли тих батьків не буде, Пласт є непотрібний, не є можливий, і з тим треба погодитися!

Можна почути заміт, старий, можеш собі так говорити, а молоді ідуть і говорять між собою по-англійськи, по-німецьки, по-еспанськи. Це правда. Але давати нагоду будь-яким акцептуванням зійти із шляху змагання, боротьби, досягнення чого — не можна. Хто з виховників так робить, дуже глибоко помиляється у своїй виховній функції, що я стрічав кандидатів на священників, молодих людей, що їх старалися намовити на священство візією: матимеш теплу хату, телевізор, добре їсти, ... З того нічого не вийшло. Ніяких священників, ніяких місіонерів тим способом ще ніхто не виховав. Так можна виховувати тільки пустих кар'єровичів.

Нам треба молоді з її природним нахилом: змагатися, хотіти чогось! Ми її не відстрашимо труднощами, якщо тільки відповідно представимо їй конечність шляхетного змагу і тріумф перемоги.

Моя передостання тема: сеніорат. На першому пластовому конгресі 1948 в Ашафенбурзі кидалася у вічі спонтан-

ність глибокого відродження ідеї Пласту серед тодішніх учасників конгресу, які явно відмолоднили на ньому. Все те, що нам забороняли робити поляки, чого нам не давали, за що переслідували,... ми зовсім несподівано дістали: можливість свobodно реалізувати. Нагло стали ми українськими скавтами: ми мали своє міжнародне джемборе у Міттенвальді 1947-го року, на закінчення ювілею 35-ліття Пласту, з участю представництв скавтів інших націй; з якою гордістю ми належали до ІБ — Интернешнел Бойскавтс Організейшен; полк. Вілсон і його делегат Моннет приїздили до нас; ми відвідували квартиру головного бюро ІБ в Лондоні, склали меморандум ... Здавалося, ми вже державна нація. Все те, про що ми мріяли як юнаки, ми дістали як зрілі 40-літні громадяни.

Тоді ми дуже були захоплені Пластом (як своєрідною підмінкою власної держави), але діяли (і сьогодні привикли діяти) як пластуни юнаки. По нині несемо небезпечний бациль — почуття: бути молодим через Пласт, бути молодим через пластовий однострій. АЛЕ: без відомости кінцевого змагу і твердої боротьби за зміст і форму дії пластунів **сеніорів!**

Перед 15-ти роками, на Пластовому Конгресі Другому, ми були поставили тези: повернутися назад до Пласту, організації **м о л о д і**, а не організації всіх вікових прощадків, які перейшли через пластове юнацтво. Рік чи два пізніше з'їзд сеніорів змінив (неправно!) цю постанову, не акцептував даної резолюції, повернувся назад до 4-го уладу, але **без** кінцевого, глибокого передумання усіх консеквенцій, які з такої постанови треба було витягнути. Ясно: ціла проблематика сеніорату вимагає окремої сесії Конгресу Третього. Я певний, що така сесія відбудеться.

...і останнє: самоконтроль сеніорату є дуже на часі, дуже потрібний, і зокрема не зашкодить нам прислухатися до голосів молоді й молодших від нас генерацій, щоб реалістично оцінювати нашу кожночасну ситуацію. Це наш обов'язок бути зверненими лицем до молоді. Але сеніорат, як еманация виховного процесу в Пласті, має ще дуже, дуже важливе завдання:

бути зверненим лицем до громадянства, реалізувати пластові ідеї в громадському, а в тому і в політичному житті.

Тільки мала частина може присвятити себе пластовій виховній роботі. Далеко більша частина цілого контингенту 1.600 сеніорів повинно з цілою енергією і запалом ("вік — це не роки, а запал і віра"!) включитися в громадське життя. Сеніори мусять (із своїх улюблених куренів) відійти "на гору", до завершення держави, до проводу, від якого ми вже десятки років втікаємо і тому маємо такий провід, який — на жаль — маємо: партійний, але не державний!

Нашим державним завершенням у діяспорі є СКВУ. Пластовий Конгрес Другий (на своїй першій сесії в Олбані, яка проходила у час перед першою сесією СКВУ вирішив, що Пласт включається в дію СКВУ. З того часу три пластуни сеніори очолили СКВУ як президенти: пл. сен. о. д-р Василь К у ш н і р, пл. сен. Микола П л а в'ю к і тепер пл. сен. Петро С а в а р и н, якого я називаю: Петро Маймонідес, він бо залюбки цитує думки цього філософа.

Хочу закінчити апелем до нас усіх, щоб — помимо, а радше тому, що СКВУ нині знаходиться в дуже трагічній ситуації — ми нашу обітницю, дану Петрові під час 4-го конгресу СКВУ в грудні 1983-го року в Торонті, про нашу підтримку його на становищі президента СКВУ, щоб ми її постійно і на кожному кроці реалізували; щоб президент Петро Саварин заєдно чув і відчував, що ми справді з ними!

Петро Саварин

**ПІД РОЗВАГУ ПЛАСТОВІ В ДІЯСПОРІ З НАГОДИ
ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО
(Слово на Святковій вечері 6. 10. 1984)**

"Чудові дива ходять по морях,

І манять нас і закликають ніжно.

Та що нам їхній малиновий стяг,

Коли не стяг це нашої вітчизни."

Юрій Яновський

Дуже дякую за запрошення і нагоду висловити на форумі III Пластового Конгресу кілька думок. Це для мене і честь, і приємність. Буду говорити як пластун, проте мої міркування будуть відноситися не лиш до Пласту, але й до цілої української спільноти в діяспорі.

III Пластовий Конгрес — це третя з черги зупинка у його мандрівці до Великої мети і час на перевірку: чи наша ідеологія правильна, чи йдемо шляхом, чи користуємось найкращими методами й засобами у нашій мандрівці. Від останнього Пластового Конгресу минуло вже 14 років. У світі багато дечого змінилося, багато з тих, що відновляли Пласт в діяспорі, вже відійшло на вічну варту, а їх місця хоч заступають інші, які ні не пережили пластування на рідних землях, ні жажливої світової війни. Пласт ще трохи дозрів. Я вірю, що організації, а й спільноти чи нації, живуть і дозрівають так само, як одиниці, з тим самим, а то й з більшим трудом, бо тоді, коли одиниці живуть і дозрівають в часі одного життя, то організації, спільноти й нації живуть і дозрівають у чергових поколіннях, отже сторіччями. Я теж переконаний, що на долю одиниці, організації, спільноти чи нації складається не лиш її власна діяльність, але й акції інших, а зокрема доля, чи як ми звикли казати — щастя. Раз те щастя більше, раз гірше, а то й зовсім погане, але ніколи не треба забувати, що вже саме життя це велике щастя. Українці в діяспорі все таки живуть і діють, живе й діє Пласт. Треба тільки того, щоб вони жили й діяли краще.

У моїй пластовій бібліотеці на окремому місці лежить маленька книжечка з дедикацією: "Тов. Петрові Саваринові на спомин. Ю. Старосольський, ЛЧ. Ляуф Ленгвич Інститют, 5. X. 1984." Це "Велика гра", а кажу я "на окремому місці" тому, бо не з неї через довгі роки черпав я пластового духа, це з неї, так

сказати, вивчав я "пластову азбуку". Коли я її отримав, я вже був досить загартованим пластуном: я вступив до старшого пластуництва зараз по звільненні з полону в Авербасі, влітку 1946 р. Мало того, за мною вже були тоді святкування 35-річчя Пласту в Міттенвальді і I Пластовий Конгрес в Ашафенбурзі. Проте, щойно з цієї книжечки Юрія Старосольського я вперше справді зрозумів ідею Пласту, його методу самовиховання, а також цілі Пласту. Моє теоретичне знання закріпила згодом приязнь, чи знайомство з такими пластунами, як Роман Голод, Атанас Фіголь, Цюпа Паліїв, Омелян Тарнавський, Володимир Янів, Богдан Кравців, Яро Гладкий, Атанас Мілянч й інші, але правди, які я вчитав в тій книжечці в основі осталися незмінними й досі. Зокрема правда про життя як велику гру. В 1949 році мав я щастя бути на нарадах пластових провідників у Цуфенгавзені (я тоді очолював Пластову Станицю в Ельвангені), де ще раз упевнився в ідеології Пласту. Відтоді бував я на різних з'їздах, нарадах, конференціях, включно із II Пластовим Конгресом в 1970 році в Торонті, брав участь в Українському загальному і не-українському громадському житті, але кращої характеристики життя ЯК ВЕЛИКОЇ ГРИ, я не знайшов і не знаходжу. "На його вищу ціль — МИСТЕЦТВО ЖИТТЯ — складаються осяги окремих змагань: у школі, вдома, у званні, на грищі, на війні чи в політиці, чи на скитальщині... Для пластуна все це ВЕЛИКА ГРА", — пише в тій книжечці д-р Юрій Старосольський. Друже Начальний Пластуне! Я ніколи Вам так, як годиться, не подякував ще за ту Вашу книжечку і за ту Вашу велику правду, тож дозвольте подякувати Вам тепер. Як морякам компас, вона й досі служить мені. Дуже Вам дякую.

Під час життя на людину впливають різні сили: обставини, люди, навіть природа. Одні позитивно, інші негативно, але основним є сприймати як велику гру, розрізняти дрібниці від важливих справ і не дати збитися з дороги. Навіть найкращий учитель нічого людину не навчить, якщо вона саме не захоче навчитися; і навпаки. Справа тут у власному бажанні й рішенні. Не в тім, скільки нам дадуть, а скільки самі візьмемо, самі запрошуємо, самі осягнемо, самі злюбимо. Не пасивність, а вічна активність, постійний безперервний рух вперед.

От що я зрозумів з гутірки Начального Пластуна, що Пласт завжди повинен ставити перед очі молоді, як центр своєї виховної системи.

Мета Пласту виховати батьківщині людей обов'язку: обов'язку супроти Бога, України, ближніх і самих себе. Вона чудово скоплена в короткій пластовій присязі, але про неї можна говорити годинами, писати цілі томи. Слова: "обов'язок", "вірність", "служба" такі важкі своїм змістом, що їх не легко пояснити, а ще тяжче ними жити. Яке скомпліковане життя організації, але життя цілої спільноти ще більше скомпліковане, а в країні — безліч організацій, багато спільнот. Мистецтво в тім щоб однаково добре, як годиться доброму пластунові чи пластуниці почуватися і бути корисним у кожному, щоб бути думаними, активними одиницями. Щоб гідно, чесно, з усміхом грати гру життя. Конкретизуючи, однак, мету Пласту, ми кажемо, що Пласт має за ціль дати спільноті по-державницькому вихованих громадян, дати провідників. Бути провідником, любити ближнього в практиці, змагатися за добро, правду й красу з дня на день, з року на рік, ніколи не легко навіть у вільних державах, а що допіру казати про українців, на яких вже кілька віків тяжить ярмо чужих впливів. Наша ситуація ще й тим скомплікована, що ми живемо меншостями серед більшостей, а меншостям зберігати своє національне, біологічне, релігійне, культурне і т. д. обличчя, що можуть рахувати тільки на власні ресурси, багато тяжче. А проте, хтось мову, культуру і взагалі спадщину предків, зберігати мусить, і не лише зберігати, але й розвивати, а далі — передавати братам і сестрам на рідних землях. "Треба рятувати спадщину, бо геній народу зів'яне. Треба рятувати самий народ, бо спадщина пропадає" — писав Ст. Екзюпері. А хто, як не Пласт, елітарна організація? Культура — це цілий комплекс цінностей духової і матеріальної форми, які живуть в серці людини, а ключем до них є мова. Але не легко зберігати мову, коли все оточення живе й діє на інших мовах. Але можливо. Людина живе не лише хлібом, але й культурою, і її треба не лише вивчати, але й розвивати, передавати наступним поколінням. Американці й канадці

майже всю свою увагу звертають на здобуття майна й на працю, а українцям доля присудила ще й інші обов'язки, між ними обов'язок зберегти свою культуру, мистецтво, церкву, організацію, словом, успадковані по предках фізичні й духові скарби.

Високопреосвященний Кир Стефан, сам член Пласту, твердить, що Боже провидіння розсіяло нас по світі з певною метою. Я теж так думаю. Я думаю, що Боже Провидіння розсіяло нас по світі, між іншим, на те, щоб ми дечого навчилися. Через довгі віки неволі ми набралися певних поганих звичок, яких, живучи серед чужих державних народів, треба позбутися. Нам треба навчитися думати позитивно, нам треба навчитися пошанувати не лише інших, але й себе самих, нам треба набратися вміння співжити з людьми інших національностей, віри, навіть раси, а не лише іншого світогляду чи політичного переконання. Ми теорію єдності знаємо, але не вміємо чи не хочемо ще її застосувати в практиці. Ми, як постійно твердить д-р Атанас Фіголь, прекрасно вміємо жити "парафіяльним" життям, але досі не навчилися діяти "на вершинах" як спільнота, а воюючи за минуле, забуваємо за теперішнє і майбутнє. Партійна гризня має шкідливий вплив на ціле суспільство і тому, живучи серед державних народів, нам пора засвоїти принципи толеранції, солідарності й демократії. Не маєтки, не влада, а служба духовим цінностям, служба своїй спільноті, повинні бути нашою метою. Хтось мусить бути сумлінням спільноти та творцем її національної ідеології, хтось мусить виховувати нову провідну верству, в трудних, але без порівняння легших, ніж на рідних землях обставинах, свідому свого походження і ідеалу боротьби за відновлення української держави, в почутті солідарності з цілим українським світом.

Я не буду цим разом заглядати в каталог наших недомогань і не буду навіть розглядати причин страшної асиміляції. Зате хочу зупинитися сьогодні на певних явищах, які кажуть нам оптимістично дивитися в майбутнє, які свідчать, що є достатня база, на якій можна зберегти й розвинути українську субстанцію в діаспорі. Ось деякі з них. **Світовий Конгрес Вільних Українців**. СКВУ, створений 16 років тому, доказує, що в

нас можлива єдність на вершинах. Що більше, СКВУ на мою думку — це доказ духової трансформації українських спільнот по різних країнах світу і їх національної зрілості. **Українські церкви.** Тут теж великий поступ. Українські церкви вже й говорять зі собою, й співпрацюють, православна в молитовному поєднанні, а католицька, здобувши помісність, вже навіть змагається за визнання патріархату де юре. Хіба мали ми коли стільки Владик навіть на рідних землях, як маємо тепер? Хіба мали ми Патріярха-Кардинала, Секретаря Східньої Конгрегації Митрополитів, Католицький Університет, Колегію св. Андрія і ряд семінарій? **Наука.** На мою думку, ми зробили великий поступ і на науковому полі. Гарвард, КІУС, УВУ, УКУ, НТШ, УВАН, поважна кількість українців професорів на різних університетах дають підставу вірити, що українська правда вийде на верх, незважаючи на всі намагання наших ворогів її знищити. **Мистецтво.** “Життя коротке, мистецтво — вічне”, — казали старинні римляни. І слушно казали. Неможлива культура без мистецтва, без творчих одиниць-мистців, і тому росіяни так завжди винищують наших мистців. Та, на диво, мистецтво живе й розвивається навіть в діаспорі. Хто з нас не чув про Курилика, чи Грищенко, чи Архипенка, чи не знає про Козака, Мороза, Гніздовського, Шостака, Молодожанина і багатьох-багатьох інших мистців? А Чейже ще є й народне мистецтво, хори, танцювальні групи, музика, вишивки, ткацтво, писанки, і т. д. і т. д. **Література.** Хоч як багато могил великих українських письменників уже розкинені по чужих континентах, ми все ще маємо в діаспорі першорядних письменників і поетів, згадаємо хоч би Андіївську, Уласа Самчука, Василя Барку, Олега Зубовського, Олексю Ізарського і інших. Це вони в багатьох випадках перевищують українських літераторів в Україні, і ми знаємо чому: їм щохвилини не затискає тяжка московська петля, не посилає їх у сибірські концтабори. **Політика.** Ми маємо багато застережень до нашої політики й політиків, але факт є, що й вони дещо роблять. Деяких з них приймають на розмову голови держав, за дисидентів вствляються поважні державні кола й інтернаціональні організації, а що ж до народжених у діаспорі українців-політиків, то вони нерідко функціонують на найвищих

державних позиціях. **Дисиденти.** Дисиденти — це зовсім нове явище. Правда, майже всі вони або на засланнях, в тюрмах чи псих-лікарнях, але — є, і так довго, як вони будуть, житиме наш народ, і немає чого сумніватися за своє майбутнє.

Я дещо відійшов від теми, але не зовсім. Вказуючи на певні позитивні явища, я хотів показати, що маємо всі дані, щоб зберегти українство в світі й допомогти українському народові на рідних землях. А тепер дозвольте мені висловити кілька думок про ролі Пласту ще більше конкретно. Я вже сказав, що Пласт до великої міри виконує у нашій спільноті ролі, яку сповняють у хлібі дріжджі. Де нас немає, в яких інституціях, яких організаціях. І скрізь: ми не глядачами, а учасниками, не матеріалом, а будівничими, не споживачами, а продуцентами. Такий вже стиль життя, що каже нам ЖИТИ, отже — діяти, думати, щось робити. Сприймати життя як визов, кожну годину наповняти його “прецінним змістом 60-ти хвилин”, і то з ідеалістичних мотивів, в ім’я Бога і батьківщини, в ім’я добра, правди й краси.

Все таки, коли б мене сьогодні спитати, що, на мою думку, найбільше допоможе у збереженні українства в світі, то я б відповів: церква, наука і мистецтво, і то в такому ж порядку. Покійний Патріярх Кир Йосиф у своїм завіщанні каже: “Християнська родина і рідна українська школа — це передумови здорового виховання прийдешніх поколінь”. Я погоджуюся, без найменших сумнівів. Спільнота живе надзвичайно скомплікованим життям — немає сумніву, але загально кажучи певні фактори такі важливі, що, втративши їх, втрачаємо все. Були в нашій історії колись часи, коли батьки одного сина висилали на Січ, одного до Київської Могиланської Академії, а один оставався на господарці. Під сучасну пору хотілося б, щоб патріотичні родини, зваживши обставини, одного сина давали церкві, одного навці, а одного сина чи дочку — мистецтву. Такі критичні ці три відтинки під сучасну пору в діаспорі, що спільнота повинна їм присвятити всю свою увагу, віддати на них львиную частину своїх ресурсів. Коли Богдан Хмельницький вирішив загородити литовському гетьманові дорогу на Київ, він

вислав проти нього, під Лоево, свого найкращого полководця, кума і друга полковника Кричевського. І він врятував Київ. Ще раз, в критичні часи, на критичний відтинок фронту, треба висилати найкращих. І тут я бачу роллю Пласту і молодого пластового покоління. Головна ціль — національне збереження. Бути носіями і захисниками українських культурних цінностей, бути провідниками, бути прикладом, бути каталізатором, моральним авторитетом у сучасному зматеріялізованому світі пластун зможе найкраще, коли піде на службу церкві, науці або мистецтву.

Почнімо з церкви. Великий український мислитель і історик Вячеслав Липинський ось що писав про релігію-церкву: “Всі тривкі держави та великі культури розвивалися з розвитком релігії і падали з її упадком. Бо, крім релігії, немає вищої сили для побороення моральної і соціальної анархії, джерела якої лежать у примітивнім, релігією неопанованім містицизмі, руйнуючим своєю анархічністю всі культури і держави”. Ось що пише в своєму завіщанні Патріярх і Кардинал Йосиф: “Будьте свідками Христа в Україні і на землях вашого вільного і невільного поселення, в усіх країнах вашого поселення, у в’язницях, в тюрмах і лагерах, аж до краю землі і до краю нашого земного життя. Будьте свідками на всіх континентах нашої бідної планети. Не посороміть землі, землі ваших предків. Збережіть у своїх душах чисте безпорочне ім’я своєї Церкви. Не посороміть Церкви. Не посороміть також свого власного українського імени, не забуваючи слів Христових: “Приклад дав я вам, щоб і ви так робили”.

Про науку, другий найбільший фактор у нашій збереженні, скажу словами єврейського мислителя Бен Маймуна: “Поширення науки — найбільша заповідь”. А знову звертаючись до завіщання покійного нашого Патріярха, ось що каже нам цей велетень духа: “Рефлектуючи отак над значенням і цінністю науки, в обличчі вічності, яка невідхильно наближається до мене, заповітую вам: полюбіть науку, плачуйте і збагачуйте її своєю працею і своїм знанням, будьте її служителями. Здвигайте храми науки, вогнища духовної сили церкви і на-

роду, пам’ятаючи, що немислиме повне життя церкви і народу без рідної науки. Наука — це їхнє дихання життя”.

Нарешті, третій важливий фактор — мистецтво. Поруч мови, мистецтво стоїть в самій основі всякої культури, є її угольним каменем. Щасливі народи, що мають великих мистців. Це мистецтво, що в’яже землю з небом, ушляхетнює людей, надає змісту людському життю. Неможлива культура без мистецтва, без творчих людей, і чи не тому всі держави всіх часів так дорожать мистцями і мистецтвом. І нам українцям в діяспорі треба так робити, а зокрема пластунам. Кажуть, що покійний Патріярх і Кардинал Йосиф, під кінець свого життя, най більше любив дивитися на чудовий храм св. Софії, як на перлину українського мистецтва і духа.

Що ж, спитаєте, може зробити Пласт? Багато, дуже багато. Пласт, в першу чергу, може усвідомити всю українську спільноту в діяспорі, якими важливими для нашого збереження є релігія, наука і мистецтво, та звернути на них всю увагу, і всі свої ресурси на їх розбудову. Крім того, Пласт може зараз же почати виховувати для них свою найкращу молодь. Національне і релігійне виховання завжди належали до пластового виховання, їх треба тепер окремо наголошувати, подавати за мету. Служити Богові й Україні найкраще можна, коли спрямуємо якнайбільше нашої молоді в церкви, в науку й мистецтво.

Народ — це ріка, яка пливе у вічність. Я вірю, що на рідних землях він все переживе, все переможе. Українські спільноти в діяспорі збережуть, однак, тільки кадри українських священиків, науковців і мистців, а коли житимуть у діяспорі українці, житиме й Пласт, наша люба організація.

На кінець, з нагоди III Пластового Конгресу, дозвольте пригадати Вам одну стару грецьку легенду/історію:

Давним-давно був собі, жив собі, один чоловік, серед лісу-пралісу стояла його хата. Діти вирости, пішли своїми шляхами, і тільки жінка розвеселювала його сірі будні. Літа пливли, як ріки в море. Навіть не зчувся, як минула молодість, завітала старість.

Час-до часу, щоб пройтися, подихати лісовим повітрям, серед природи набрати рівноваги й спокою, він виходив в ліс. Але найбільше він любив ходити до своєї криниці, джерела, яке витікало з-під горбочка недалеко побіля хати. Хто його відкрив, він так і не знав, що з нього пили воду його батько, і під, і пра-дід.

Одного вечора цей чоловік чогось довго не мог заснути. Скільки він перекидався з боку на бік, вже й жінка середилася, але сон його ніяк не брав. Накінець, хоча вже майже було під північ, він встав, зібрався, тихцем вийшов з хати, і пішов... За кілька хвилин, і сам не знав, яким чином, він опинився біля свого джерела. А тоді, сталося щось невидане!

Вода в джерелі заворушилася, закипіла, почала виступати з берегів, в повітрі почулася якась пречудесна небесна музика, поляну освітлили якісь дивні кольорові світла, і він почув голос:

“Пий! Я джерело молодости! Пий!”

Задрижав чоловік! “А що ж зі мною станеться? А скільки пити? А чому тепер а не пізніше? А як, чим пити?”

А джерело ще раз: “Пий! Вода в мені кипить тільки раз на ціле покоління! Пий, поки не запізно!” “Я — джерело молодости!”

Але чоловік далі вагався: “А що скаже моя жінка? Чи пізнають мене мої приятелі? Дай подумати!”

Втретє заговорило джерело: “Пий! Я — джерело молодости!”

Чоловік нарешті рішив напитися, став навколішки, нахилив уста... та вода стала втікати, світла зникли, музика за-тихла. Було запізно! І заплакав чоловік! Але було запізно!

Цю казку-легенду чув я вже кілька разів, і за кожним разом вона мені однаково подобається! Вона каже, що на все в життю є свій час! І що молодість буває тільки раз! Життя робить тільки один круг, а там заходить, як заходить сонце! Воно безконечне!

Тільки в молодості можна набрати сил і знання на все довге життя, тільки в юні літа можна вивчити певні правила, за яким можна дійти до мети. Перед кожною молодою юнкою, кожним юнаком — голуба даль, великі дороги, але успішно

пройдуть ними тільки ті, які вивчать правила мандрівки, подбають про відповідний виряд, забезпечаться у відповідні харчі!

Дорогі друзі і подруги, пластунки і пластунки: Діти наші! Наша порада вам сьогодні: не тратьте часу! Не марнуйте найбільшого скарбу — молодости! Ми знаємо: Вам багато дечого незрозумілим, але не ставте нам, вашим батькам, зайвих питань! Пийте! Ми самі пили з тих джерел (або не пили достатньо!) не тратьте нагоди! Гляньте! На вас ждуть верхи! Пийте з джерел молодости, поки не запізно! Щоб колись ви не заплакали так, як чоловік, про якого я вам щойно розказував. Перед вами всі вікна і двері навстіж! Життя завелике, щоб було малим, зацікаве, щоб було нудним, закоротке, щоб його марнувати.

Атенська пророчиця Сівілла славилась тим, що ніхто ніколи її міг одурити. Вона все відгадувала, на всі питання відповідала. І от одного дня прийшов до неї юнак, з пташкою у руці. “Я маю в руці пташку” сказав цей юнак. “Відгадай все-знаюча жива вона чи мертва?” “Жива” — відповіла Сівілла. Та юнак непомітно натиснув на пташку, і вона впала до його ніг — мертва. Юрба, яка прислухалася розмові юнака зі Сівіллою, охнула. Не відгадала славна ворожка.

На другий день знову прийшов юнак до пророчиці. “Я маю в руці пташку” сказав юнак. “Скажи, всевідаюча, жива вона чи мертва?”

“Мертва” — відповіла Сівілла.

Юнак відкрив кулак, і з нього, під небо, випурхнула пта-жива. Велика юрба, що зібралася за юнаком, знову охнула. Вдруге одурив юнак славну пророчицю, пророчицю, яку ще ніхто не одурив досі.

На третій день, цей самий юнак, прийшов до Сівілли втретє. “Я маю пташку в моїй руці”. “Вгадай, жива вона чи мертва?” сказав юнак. “Юначе”, промовила цим разом ворожка “це залежить від тебе”. “Як захочеш, так буде”.

ВЛАДИСЛАВ
ВЛАСТОВОЇ СТАНЦІЇ
В ДІТРОЙТІ

ОГЛЯД ПОПЕРЕДНІХ КОНГРЕСІВ

Тарас Дубрак

Завданням пластових конгресів є періодично переводити аналізу всіх аспектів дії Українського Пласту.

Пластовий Конгрес Перший відбувся у 1948 р. в Ашафенбургу, Німеччина, і проходив під гаслом "В дальшу мандрівку до Великої Мети." Був він підготовленням до нашого розселення і вивінував нас у мандрівку "ідеологічним наплечником", приготував нас до трудів і несподіванок у незнаному майбутньому і дав нам напрямні для оформлення і розвитку діяльності Пласту на нових місцях поселення.

Не жаль, не опубліковано постанов цього конгресу в Пластових Вістях, а в Пластовому Шляху ч. 6 з 1951 р. у 18-сторінковій статті пл. сен. Осипа Бойчука "Пласт в Німеччині й Австрії в рр. 1945-1951" знайшлося про цей конгрес тільки одне речення: "В березні 1948 р. відбувся в Ашафенбургу Пластовий Конгрес під гаслом "В дальшу мандрівку до Великої Мети."

Єдиними слідами з праць цього конгресу були публікації поодиноких рефератів, які появилися в серії Записки Українського Пластуна.

3-ті Збори Конференції Українських Пластових Організацій, які відбулися в листопаді 1962 р. доручили Головній Пластовій Булаві приступити до підготовки чергового пластового конгресу, щоб розглянути, який є стан Пласту і як йому бути в чужому довіллі та в розпорошенні.

По підготовчих працях, проголошено 21 серпня 1965 р. Пластовий Конгрес Другий, якого завданням мала бути "критична аналіза виконання напрямних з 1948 року і з'ясування відношення Пласту до сучасної дійсності українського життя, щоб на цьому тлі накреслити напрям нашої організації та її можливостей на будуче".

Праці конгресу проведено під гаслом "За усування Пласту й утривалення його в діаспорі". Під проводом Головної Комісії Пластового Конгресу Другого розглядано цілу Конгресову проблематику в рамках чотирьох головних підкомісій: ідеологічної, довілля, методики й устурової. Додатково до цього діяли теж підкомісії: лікарська, пластових видань та для питань Українського Пластового Сеніорату.

Вже під час 4-тих Зборів Конференції, що відбулися в січні 1967 р. переведено першу сесію конгресу, яка предложила Зборам початкові висліди своєї праці. Схвалені постанови опубліковано в Пластовому Шляху ч. 2/13/ з 1967 р., стор. 7 і 8.

В чергових п'яти роках, поміж 4-ми і 5-ми Зборами Конференції проведено дуже вичерпні студії й аналізи пластової виховної та устурової проблематики. У зв'язку з діяльністю конгресу відновлено в 1966 р. видавання Пластового Шляху, на якого сторінках публіковано конгресові матеріали. В загальному, матеріали Пластового Конгресу Другого були опубліковані у 20 числах Пластового Шляху, двох Листках Пластового Конгресу, 6-ох числах Бюлетеню Пластового Конгресу, 9-ох числах органу УПС "Слово" та в решті у великій кількості цикльостилевих видань, які розсилано всім, які подали свої адреси. На закінчення конгресу видано в 1970 р. окремою книжечкою звіти й рекомендації Пластового Конгресу Другого. Ця, популярно знана "зелена книжечка", стала підставою для Другої Сесії ПКД, яка відбулася у вересні 1970 р. в рамках 5-их Зборів Конференції Українських Пластових Організацій. Справлені під час сесії конгресу рекомендації були предметом розважань КУПО і схвалені тими Зборами постанови опубліковано в Пластовому Шляху ч. 3-4/26-27/ з 1970 р. стор. 70-97 та в ч. 1/28/ з 1971 р. стор. 41-43.

В цьому місці корисно було б запізнатися з методикою способів розглядання поодиноких питань комісіями. До брим прикладом може бути ідеологічна підкомісія, яка у своєму звіті дала такий образ:

"Завданням Ідеологічної Підкомісії ПКД є зібрати питання, що стосуються ідеологічних залогень Пласту, поставити пластові ідеологічні основи у світлі історичного розвою Пла-

стового Руху та з'ясувати можливості здійснювати виховання молоді згідно з ідеологічними настановами Пласту в сучасних обставинах діаспори при одночасних діях ідеологічних течій, які нуртують у світі чи в окремих країнах поселення.”

“Виходячи з такого засновку, ми намагалися насамперед прослідити проблему аж до її початків. Ми навіть дозволили собі сумніватися, чи існує таке поняття як “ідеологія”... Але цей перший і основний сумнів удалося швидко розвіяти. Вже на Першому Семінарі ПКД... представниця пластового покоління, вирощеного поза межами України, дійшла до висновку: “Ми маємо наш ідеалістичний світогляд, ми віримо в перемогу духових вартостей і в їхню рушійну силу”.

“... Ми розмірковували над ідейними основами Пласту, сформульованими у трьох головних обов'язках, пластовому законі, обіті, гимні, гаслі, і провірювали їх життєздатність сьогодні.”

“Нашим бажанням не було їх ЗМІНЯТИ, тільки дати їм нове формулювання, якщо це виявилось б потрібним. І знову для прикладу можна навести, як довго ми застановлялися, чи в першому головному обов'язку не змінити вислову “бути вірним” на “вірні служити”, що переносить проблему в площину безпосередньої дії; або — чи, може, замість “слухатись пластового проводу”, не краще було б “радо коритися”, що підкреслювало б елемент добровільності та вповні позитивного підходу пластуна до справи.”

“Виготовлено теж три проекти нових звучань пластового закону. Ці проекти появилися у 1-му числі “Бюлетеню ПКД” з метою, щоб загал пластуна міг подати свої завваги”.

Коли виявилось, що більшість пластунів, включаючи й наймолодших, бажає задержати дотеперішню не лише суть, але й форми наших ідейних засновків, як щось незручне, чого міняти не годиться, справою Підкомісії було поступати згідно з думкою пластуна.”

Подібний підхід знайшов теж свій вияв у редагуванні рекомендацій. До тексту кожної рекомендації було додане докладне її обґрунтування, а в багатьох випадках теж і ширше пояснення.

Схвалення конгресових рекомендацій сталось у двох фазах.

Після першої сесії Конгресу, 4-ті Збори Конференції схвалили, що

1. Ми, пластуни, прагнемо зберегти національно-етнічну ідентичність української спільноти поза межами України і послідовно її розбудовувати для виконання завдань у службі Україні.

2. Звертаємось до всього українського суспільства, а зокрема до українських Церков, політичних середовищ, громадського сектора, кожної родини, молоді генерации — із проханням зрозуміння, співпраці й допомоги у здійснюванні наших завдань.

Пласт постановляє активно включитися до підготовки й переведення Світового Конгресу Вільних Українців.

В першому пункті вирішено основне питання, що Пласт, зберігаючи національно-етнічну ідентичність, прийняв на себе обов'язок змагатися проти асиміляції, що й впливає з першого обов'язку пластуна. В другому пункті Пласт визначив себе як нерозривну частину української спільноти в діаспорі, яка, однак, не може правильно діяти без канадської взаємодії з цілістю. І врешті, в третьому пункті, Пласт включається в дію української спільноти в рамках Світового Конгресу Вільних Українців.

В слід за вимогою взаємодії Пласту з цілістю української спільноти схвалено директиву:

Пластуни, яким доручено репрезентувати пластові установи на різного роду з'їздах, нарадах, чи у громадських установах, мають при вирішуванні питань, у яких входить у гру партійні спори, керуватися власним сумлінням на основі пластової присяги і пластового закону. Вони, здаючи собі справу з того, що репрезентують пластунів і дітей батьків, які в даному питанні можуть займати протилежні становища, мають ставитися до тих спірних питань так, щоб зберегти Пласт від міжпартійних конфліктів.

Додатково схвалено, зредаговані в п'яти точках, напрямні поліпшення здоровельних справ у Пласті, в яких підкреслено значення тіловиховання та абстиненції від усяких налогів.

5-ті Збори Конференції, що відбулись після другої, заключної сесії Пластового Конгресу Другого, розглянули передложені Конгресом рекомендації і схвалили їх як обов'язуючі в Пласті постанови.

Першою основною постановою було ствердження незмінності та постійної сучасності ідейних основ Пласту з'ясованих у трьох головних обов'язках пластуна, пластовому законі, пластовому обіті, пластовому гимні та пластовому гаслі. Вони незмінні не тільки по суті, але і в формі вислову. Цю постанову доповнила широка інтерпретація першого головного обов'язку пластуна.

У зв'язку з цією постановою найбільше уваги присвячено вірності Україні, а зокрема справам збереження ідентичності української спільноти в діаспорі та її розбудови. Над цією проблемою застановлялись три підкомісії, ідеологічна, довідка і методики, які випрацювали в тому напрямі 20 рекомендацій.

Щоб бути успішним у збереженні української ідентичності, Пласт поставив засадничу вимогу, щоб усі пластуни володіли українською мовою і вживали її. Тільки на тій базі можна сповнити всі інші завдання, як відвідування шкіл українознавства, ознайомлення з нашою історією і культурою, плекання єдності українського суспільства, злагіднення конфлікту двокультурності, і врешті успішну протидію денаціоналізації.

Другою основною постановою було ствердження, що Пласт — це організація української молоді для патріотичного і всебічного самовиховання, пластові сеніори згуртовані в Пласті з метою допомагати пластовій молоді. Це підкреслює, що Пласт є організацією молоді, як це було в задумі Дрота, а не а не організацією для молоді, як дехто з пізніших провідників думав. Тут теж з'ясована позиція і роля сеніорату, як старшого дорадника, що допомагаючи стоїть "в тіні", щоб праця в гуртках і з'єднаннях пластової молоді мала самовиховний характер.

У зв'язку з цією постановою є визначення мети Пласту: виховати здорові духом і тілом повноцінні творчі одиниці, щоб вони могли стати провідними членами української спільноти.

Третьою основною групою постанов було ствердження про незмінність пластової виховної методи, опертої на трьох

конечних елементах: існуванні й дії гуртка, гри та самовихованні. Речі ці незмінні, але треба поглибити й усучаснити їх пристосування у практиці. Повне стосування пластової виховної методи вимагає контролю її успішності. Ця контролю це вимога до членства, щоб жило згідно з трьома обов'язками пластуна та пластовим законом і плекало пластову поставу. Реалізація цієї вимоги приводить до селекції. Стосування селекції приводить нас до елітарності.

До цієї групи постанов належить окреслення ролі й характеру пластового виховання та вимога відбуття потрібного вишколу.

В організаційному аспекті слід підкреслити постанову, яка має забезпечити ідейну єдність і організаційну подібність окремих пластових організацій діючих у діаспорі. Ця постанова стверджує моральний обов'язок крайових пластових організацій, згідно їхніх провідів, підпорядкуватись міжкrajовій надбудові, Конференції Українських Пластових Організацій, тобто її органам.

Важливими елементами збереження одностайного характеру Українського Пласту в діаспорі є однакове назовництво, однаковий однострій і відзнаки.

У виконанні намічених завдань дуже важливим чинником є пластова преса, яка повинна бути з'єднована в організаційну схему Пласту та нею повинна планово користуватися членство, вживаючи це частиною своєї постійної діяльності. У пластовій видавничій діяльності має бути збережений принцип, що виховні видання мають першість перед іншими. Крайові пластові організації мають обов'язок фінансово забезпечити безвстанну видавничу діяльність Пласту.

Врешті заторкнено відношення Пласту і пластунів до життя української спільноти. Це було доповнення директиви, схваленої 4-ми Зборами Конференції на пропозицію 1-ої сесії ПКД про становище пластунів, які репрезентують Пласт на позапластовому терені.

Стверджено, що Пласт стоїть на незмінних засадах понадпартійності й понадгруповості. Молодь УНП і УПУО, охоплена Пластом, не може брати участі в партійному житті.

Повнолітні члени Пласту, заангажовані партійно, повинні вводити принципи єдності, толерантності, співпраці та методи "чесної гри" в організаціях, куди вони належать. Пластуні є незалежні від партійно-політичних впливів у своєму стосунку до Пласту й у своїй пластовій діяльності.

Пласт, як організація, не може бути під впливом якоїсь однієї партії чи угруповання, бо тоді він став би організацією тільки частини української молоді, а не загальноукраїнською. Треба дуже зважати, щоб українське суспільство не утотожнювало пластової організації, чи якоїсь її частини, з будь-якими партійним угрупованням. Тому ми не повинні ангажувати на ключеві позиції в Пласті осіб, знаних в українському суспільстві як провідників тієї чи іншої української партійної групи. Така подвійна ключева праця принесла б Пластові лише зайві ускладнення навіть тоді, якщо б дана особа наполегливо намагалась ці дві функції докладно розмежувати.

До цього належить додати групи постанов, які з'ясовують відношення пластового сеніорату до Пласту та принципи його устрою.

Це були б важливі постанови, обов'язуючі в Пласті, яким початок дав Пластовий Конгрес Другий майже півтори десяти років тому у своєму прямуюванні до усучаснення й утривання його в діяспорі.

Пластовий Конгрес Третій має перед собою трудне, але почесне завдання: Пізнавати, яка наша ситуація і які наші можливості, щоб **ПЕРЕДБАЧАТИ** всі труднощі й перешкоди, щоб **ДІЯТИ** для досягнення нашої Великої Мети шляхом, який показав нам наш Основник Дрэт.

**Щастя Боже!
СКОБ!**

Союзівка 6-го жовтня 1984

Лариса Залеська Онишкевич

голова Дослідно-плянувальної комісії ГПБ, 1980-84

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПРО СУЧАСНУ ПЛАСТОВУ ПРОБЛЕМАТИКУ

Мої спостереження можна б розпочати крилатим висловом, крилатими думками. А крила є корисні, і крил потрібно. Та часами треба на крилах і приземлитись. Треба глянути на світ, на факти щоб "бістро розглянути всю землю" свою; тоді, крім успіхів, часами можна побачити й неуспіхи, коли добре придивитись. Звичайно про проблеми не гвориться з незрілими й недужими, тільки з тими, що є підставово здорові й сильні. І тому може найлогічніше й найсправедливіше буде приглянутись нашим основам у дії, приглянутись як вони стоять на ґрунті, як їхній символ, що зображений у нашій пластовій трилистоковій лілеї, — відбивається в житті. Як він віддзеркалений у діях усіх нас, в житті кожного нашого уладу, члена кожного віку. А ми ще досить сильні, щоб подивитись на це.

Недавно по наших пластових осередках у зв'язку підготовою до конгресу відбувались дискусії, головню про мету Пласту в 2000-ім році. Один з дискутантів у Вашингтоні звернув увагу на кілька фактів, а серед них такі два: 1. Сьогодні 50-80% українців в діяспорі, що працюють у правозахисному русі — це пластуни, або особи виховані в Пласті; 2. Багато з активних сьогодні у громадах, і навіть неактивних осіб завдячують Пластові свої почуття українства, української ідентичности, вони передають їх також своїм дітям.

Майже кожний з нас може погодитись із повищим спостереженням. Застановившись, ми можемо навіть поширити повище твердження не тільки щодо участі у правозахисному русі, але й у всій українській громадській діяльності у діяспорі. Може і що активність також ведуть на 50 чи й 80% пластуни. Ми також бачимо, що пластуни беруть участь у проводах громад, що пластуни полагоджують конфлікти, стараються не допускати

до роздору в громаді. І це є виявом повного громадського виховання, повної громадської зрілості. Отже це задля чого справді заіснував Пласт понад 70 років тому, зреалізовано. Так пластуни сповняють свої обов'язки супроти України. І це є самобудуюче почуття. Це своє завдання — виховувати громадян Пласт сповняє. І саме це можна назвати "тріумфом Пласту" (уживаючи назву одної статті про Пласт, про його ювілей 1982р.). Під цим аспектом діяльності можна сказати, що це плід пластового виховання, пластової програми. Це є овоч, яким сьогодні є і юнаки, і 85-річні сеніори.

Та є один аспект, ще одна сторона пелюстки, що є символом вірності Україні — а це вже справа не зовсім зовнішнього характеру, тільки радше внутрішнього: це спілкування рідною мовою — і на сходинах, і на таборах, і серед друзів. І цей аспект нашої пелюстки блідне сьогодні в кожному уряді..., І ми шукаємо тих лицарів слова, що з посвятою плекатимуть її таки **всюди** серед пластунів — бо без таких ми не виконаємо своєї місії в діаспорі.

II. Друга пелюстка нам пригадує про поміч ближнім. Це також є частина вірності Богові, практикування християнства — як і частина тої громадської активності у правозахисному русі, допомозі братам у Польщі, Бразилії... Це і навіть пожертви на фонд одности, Фонд Дрота. Цими акціями також займаються і новаци, і сиві сеніори. Може не всі, може не 80, та й не 50%. Та вони є. На цім форумі наша активність не раз буває у досить солідних і великих масштабах. І знову ж — вона у зовнішньому вияві.

Але й ця пелюстка має ще одну сторону, виключно пластову — внутрішню: допомоги ближньому в праці, у трудних ситуаціях у виконванні пластових обов'язків, у звичайних людських, цивілізованих обставинах: Ви може бачили юнака на лєтовищі, що стояв самітньо перед відлетом на пластову Зустріч? Довкола нього велика група пластунів однолітків (яких він не знав), та ще й група провідників, що про нього не думала... Ви бачили юначку, якій не хотіли дозволити таборувати з юначками, бо вона не зможе з ними маршувати, мусить ходити з палицею... Ви може бачили як підгору пластунка ледве несла пакунки на табір, десятки пластунів попри неї проходило голіруч, аж один зупинився й допоміг. Він не був пластуном... Та ми та-

кож можемо бачити, коли невідомими гістьми, головно з інших країн, пластуни вмюють заопікуватись. Це видно головно по менших країнах, менших осередках. І тоді можна собі пригадати, що це справжня пластова гостинність і дружба. Та й сьогодні буває таке, що хтось із пластунів потелефонує й запитає: "Чи в чомусь треба допомогти?" І такі прояви приємно було відчуті перед самим Конгресом.

Звичайно, в наших проблемах є та причина, що ми не всімаємо бачити підставових людських ситуацій, і тому не раз наша українська гостинність притишена, а пластова дружба придушена. Може тому, що ті, які є діяльні, є жорстоко закидані обов'язками, що не раз не всімають реагувати на звичайному людському рівні. І в тих моментах також не можуть дати прикладу, вияву пластової дружби.

А з дружністю в'яжуться ще одна справа: підтримка, заохота до праці іншим виконати обов'язок наших друзям. Бувають випадки, коли щось непластове закрадається і росте, коли ми навіть не хочемо бачити інших, якщо це не є наша праця; не хочемо бачити успіхів інших, якщо це не за нашим пляном або не під нашим крилом, або не нашого розмаху. У таких випадках щось боюче непластове проявляється у тих дорослих пластунів, які знецінюють працю інших, працю інакодумуючих. Немов є тільки один підхід до кожної справи? А чому б не запитати: "А який в тебе плян, і чим я можу допомогти?"

І часто, мабуть, через таку непластову поведінку /хоч зрозуміло — людську/, відпадають від активності не тільки ті, що може тільки дещо байдужі, але й ті завзяті, що вколені такими псевдо "провідниками", — бо хтось не є з даного гурта. І тут мова не про юнацькі гурти, не про типову поведінку юнацького віку. Мова про деяких наших провідників, які такою поведінкою зменшують число активістів.

Та ми маємо й інші прояви. І наше юнацтво може їх добре бачити. Є працюючі, тихі мурашки. Це символи витривалости, яких молодь може бачити й шанувати, й наслідувати. Є ті братчики, сестрички й подруги, що своєю лагідністю та вірою в молодь і виховників немов піщину до піщини складають свою працю, аж вибудують те, що почали. Є подруги та друзі, що швидко бачать моменти потреби, готові всюди допомогти, всіх тепло піддержати, всім допомогти. І нам потрібно їх більше. Ми хочемо, щоб саме їх наша молодь могла бачити й наслідувати.

III. І приходимо до третьої пелюстки чучої лілеї. Читаючи пояснення Третього Головного Пластового Обов'язку, спочатку вдаряє тавтологія, непотрібне повторювання. Навіщо ж підкреслювати "слухатись пластової влади", згадувати Пластовий Закон, який 10-й точці це саме каже? Чи це якась нелогічність? Адже юнацтво сьогодні не має з цим проблем. Юнацтво можливо скоріше буде не дотримуватись вимоги про сумлінність, про точність чи словність, то ж, невже у цій чверті двадцятого віку потрібно підкреслювати послух пластовій владі? І стає аж моторошно, а то й смішно, що справа тут справді не з юнацтвом. Це справи з нами, дорослими пластунами. Бо буває якесь дивне, неясне, і мабуть, часто й несвідоме поборювання того, що "згори" походить. І дивно (а може й дещо нездорово), коли самозвані "провідники" хочуть підкошувати те що нашими голосами ми доручили будувати певним особам. Такі прояви не є виявом здорового змагу, тільки дивною потребою міняти, чи не допускати до вияву те, що від інших походить...

Ці, і тим подібні явища не є приємними спостереженнями про наші негативні вияви, про наше не пластове обличчя, не пластову постанову. Бо це мова про нас — дорослих, вихованих ніби то, ще "за добрих, старих часів". Якщо ж тепер все погіршилось — то в кого ж тоді юнацтво має вчитись? І як ми можемо робити будь-які завваги про пластову поставу юнаків? жемо робити будь — які завваги про пластову поставу юнаків? І тут можна навіть погодитись із тими друзями, що вже довгий час твердять, що впершу чергу треба перевиховати УПС. Та коли ж тоді ми дійдемо до юнацтва?

Ми можемо запитати: А як дивляться на різні прояви пластування й пластову поставу пластуни по різних осередках? Щоб мати реакцію й погляди пластунів як вони **особисто** відчувають наш сучасний стан. Дослідно-плянувальна комісія ГПБ розсилає запитники. Анкети ставили питання — як даний відповідач порівнює сьогоднішню ситуацію до тієї, що була тому 10 років, і чого сподівається в 1994-ому році. На питання про пластову поставу, практикування християнських засад, вживання української мови, вияв громадської зрілості й праці в громаді — більшість опитуваних подала дуже сильний спад. Песимістичні оцінки майбутнього Пласту, зокрема помітні по менших осередках, де обмежене число виховників, обмежені джерела виховних матеріалів, і самого приросту до Пласту. Абстрагуючи від того, чи

ці відповіді є близькі до справжньої оцінки, вони представляють особисті песимістичні погляди, відчуття, думки їх авторів. Такий песимізм не є здоровим для будь-якого тіла, для будь-якої організації.

Та з другого боку — є звітування й з інших таборів, з інших груп, звичайно досить селективного характеру: чи це "Золотої Булави" (вибраного старшого юнацтва), чи це з "Лісової Школи" (вибраних кандидатів на виховників), чи це із прогулянки УСП до Європи на ЮМПЗ 1983. Всюди в них була спершу гостра самоселекція (бо зголошувались тільки сильно мотовані особи), а пізніше ще селекція проводом. І на таких пластових зайняттях пластову поставу оцінювали на 90% позитивно, вживання української мови на 95%. Отже це факт, над яким треба застановитись. Факт також, що ті групи представляли не 80%, і навіть не 50% членів даного уладу, радше тільки яких 15%. Ну, й скажимо, що може ще яких 15% подібних їм могли б їм дорівняти. Це так в юнацтві та в УСП. А в УПС? І чи не варто пригадуватись над тим, чи може тих 15-30% пластунів — це саме той ідеальний Пласт, якого ми прагнемо? Може це той ідеальний Пласт, за яким шукаємо?

IV. Такі різні яркості барви, такий різний вигляд пелюсток лілеї. Та є ще одна частина пластової-скавтової лілеї: невеличкий горизонтальний обруч "ЖИТТЯ В ПЛАСТІ" пояснює що трилиста лілея з обручем (обруч єднає пелюстки, щоб Пласт був сильним) "стала символом ідейної єдності цілого пластового руху". А наскільки цей обруч виконує свою функцію в нас тепер? Ідучи по світі й відвідуючи різні країни й пластові осередки, головна ГПБ побачив вже тому чотири роки, що в нас є велика потреба пластової єдності, почуття спільної пластової родини й дружби. Тому є намагання підкреслити цю справу, звернути увагу на це, що наші розходження є менші, як наші спільні підстави, що треба дивитись на цілу рідню, а не тільки на себе самого, бачити тільки свої потреби і свою країну. Дзеркало нам на довго не вистачить. Відосереджування від потреб різних країн та осередків і від координуючих центрів не тільки не виявляє нашої уваги до ближніх, дуже близької пластової братії, але такий підхід не може пророкувати навіть місцевого успіху на довгий час. Зосередження уваги **тільки** на потреби **свого** городця — це дрібномістечкове обмеження, це присудження на самозагибель. Без вияву єдності, співпраці на горизонталь-

ній та вертикальній лініях — неуспіхи швидко почнуть відбиватися на всіх країнах, по всіх станицях і маленьких осередках. А нам треба пам'ятати: щоб наша молодь почувалася сильною, їй конечно потрібно широких контактів з пластунами по цілому світі.

Змаг чи конкуренція поміж осередками та країнами потрібна, але тільки у відповідній пропорції та відповідному використанні. Наприклад, поки виходив журнал для юнацьких виховників (**В Дорогу з Юнацтвом**) КПС-и Канади й ЗСА часто видавали також і свої виховні матеріали. Відколи журнал перестав виходити, таких матеріалів не видно. (А може ними не виміняються). Та крім конкуренції є ще й відокремлення, відчуження, відчуження. І це в час, коли у Західному світі вже деякий час говориться про кончність і позитиви вичуття спільности, громади — **комунітас**.

При ближчій та уважнішій співпраці, при дружбі між країнами, наприклад, можна буде більше ділитись матеріалами, здобутками, виховниками та й — спільно обговорювати наші проблеми з метою, щоб наше новацтво й юнацтво вповні відчували користь з того, і щоб вони та їхні виховники могли бути ближче до нашого ідеалу.

Коли на зовнішньому фронті ми зуміли виховати позитивний продукт і позитивний вид, то на внутрішньому, коли мова про вироблений характер та пластову поставу — ми часто недомагаємо. І мусимо це бачити, що ці недомогання є так в УПС, і в УСП, і не раз у наших виховників, і вище — у провідників. Відхилення від пластової поведінки — це слабості на внутрішньому відтинку. І якщо ми маємо застереження до наших юних і молодих, що ж ми повинні говорити про не завжди то позитивні приклади старших? І чому про них ми не говоримо?

Ми досить ще сильні на це, щоб ці підсумки спрощених позитивів і негативів робити може дещо під гострішим кутом, та нам пора дивитись відкритими очима на наші проблеми. Коли відбувалась підготовка до Пластового Конгресу Другого, а потім і сам Конгрес, — стверджено незамінність усіх наших вимог і позицій, коли проаналізовано тодішню ситуацію. Тоді привертала увагу справа української ідентичности. Тепер ця тема вже не є проблемою.

Коли наша Дослідно-Плянувальна комісія ГПБ почала працювати, підсумовано такі головні проблеми в Пласті сьогодні:

А. На індивідуальному форумі:

- потреба піднести рівень пластової постави;
- потреба вияву охочих до пластової праці та до добровільного зголошення брати обов'язки;
- потреба вияву довір'я до молодших від себе;
- потреба реакції на гальопуючий прояв практикування двомовности (у всіх уладах).

Б. На груповому форумі:

- потреба готових матеріалів на сходинах (головно юнацьких);
- потреба вишколених виховників та батьків для допомоги у пластовій праці;
- справа доросту.

Динамічність нашої організації тепер помітно зменшилась. Наш ріст також. Не міняючи нашої ідеології, наших підстав, перед нами є можливість кількох екстрем, або компромісу:

1. консервативне, суворе придержування теперішніх засад, а і з тим готовість зменшити членство десь до 30-40% сьогоднішнього числа.

2. Адаптація до обставин — шляхом змінених вимог та напрямних для пластової праці

3. Компромісова позиція поміж повищими двома.

До чого б ми не дійшли, яке б ми рішення не зробили на другій сесії Третього Пластового Конгресу за чотири роки, ми мусимо змінити теперішній хід подій, теперішній їх напрям. Щоб мати ясний погляд на наші можливості, нам треба піти до джерел, до часів творення нашої організації. Тоді мета Пласту була пристосована до існуючих тоді потреб нашої громади (дати громаді добрих провідників і громадян). І на це треба знову дигитись нам сьогодні, на сьогоднішні потреби нашої громади.

Дослідно-Плянувальна комісія ГПБ почала свою працю у 12-ох підкомісіях одна з них — Підкомісія плянування на майбутнє поставила собі за вихідну точку питання: А яка саме **мета** Пласту має бути на майбутнє? Чого потребують тепер і чого потребуватимуть в майбутньому, батьки, Пласт та ціла українська громада в діаспорі? Себто: **яка мета Пласту на 2000-ий рік?** Маючи ясний погляд на це ключеве питання, нам буде, відносно, легко робити всі інші пляни для пластової праці.

Коли в дискусіях ПКД-го, що відбувались поміж обома сесіями, брали участь головні запрошені особи, цим разом ми вирішили втягнути до дискусії всю пластову братію. Ми поставили порушені теми ще **два роки перед** першою сесією Третього Пластового Конгресу. Тому ще на ЮМПЗ-1982 всі члени УСП та УПС мали змогу брати участь у дискусіях та слухати звітлення з праці майже всіх наших підкомісій Дослідно-Плянвальної Комісії.

Як і під час ЮМПЗ-1982, так і -1983, всі дорослі пластуни мали змогу також виповнити запитник про **"Пласт у 2000-ім році."** Ці запитники (разом з підсумованими пропозиціями) поширювано в 1982-84 роках через курінних УПС (напр. на відправі курінних на весні 1983), через Булавного та референтів УПС, наради станичних ЗСА (літо 1983) і через КПС-и. Правда, не всі хотіли розповсюджувати інформації про розпочату дискусію, і тому не всі країни були однаково поінформовані, що, мабуть, і довело до досить дивних виступів у **Пластовому Шляху**.

Порушена основна тема спочатку для деякого виглядала досить абстрактною, себто такою, що справді здавалась немов далеко до коженденних проблем пластової праці по осередках. Та досить швидко багато пластунів зрозуміло, що поставлене питання про мету Пласту справді заторкає дуже конкретні деталі. Тому по багатьох осередках досить жваво організувались дискусії по цю тему, наприклад, в кількох осередках Австралії, УПС у ЗСА, УСП в Канаді, станиці Філядельфії, Вашингтону, Чикаго, Ньюарку, Нью-Йорку, Торонто курені "Ті, що греблі рвуть" та "Перші Стежі".

Коли по різних подібних організаціях мале коло спеціалістів приготує плянування на далеку мету, а потім управа тільки затверджує готові пляни та зміни, шануючи працю та участь широкого числа дорослих пластунів у пластовій праці, ми поставили ці теми на широкий і доступний форум. І тому ці теми є на першій сесії Третього Пластового Конгресу з тією метою, щоб вони були далі дискутованими по всіх осередках, аж на заключній, другій сесії Третього Конгресу в 1988-ім році буде зроблено підсумки та вирішення. Коли тепер ще дехто боїться навіть поставити деякі теми до дискусії, а не то відкрито про них говорити, ми вже завважуємо, що початкова емоційна реакція проминає, а надходить більше розумова й реалістична, себто підхожа до вирішування й реалістичного плянування— як це подібно ви-

словлено у **Великій грі**, для того щоб бачити "ідеалізм життєвих цілей і реалізм у засобах".

На першій сесії Третього Конгресу ми ставимо до дискусії важливі справи та проблеми у нашій праці, які підлягають нашим **ТРЬОМ ОБОВ'ЯЗКАМ ПЛАСТУНА**:

- **ВІРНІСТЬ БОГОВІ** — підсумовання думок, поданих членами Дослідно-плянвальної Комісії друзями з УСП.

- **ВІРНОСТИ УКРАЇНІ** — дискусія про гасло щодо сьогоденної України, подане членами Дослідно-плянвальної Комісії (всі з Канади).

- Друга дискусія — про дуже актуальну справу сьогодні, а тим більше у майбутньому — справа вживання української мови на пластових заняттях. Презентація теми включає різні екстремі, для повного розуміння можливостей та консеквенцій. Тема представлена членами Підкомісії ПКД: Спілкування українською мовою.

- **МЕТА ПЛАСТУ В 2000-ім році** — представлена у формі підсумків досі висловлених можливостей. Вона мусить включати думки із попередніх дискусій та представити справу виразно, знову ж у формі наших можливостей та пов'язаних результатів.

Коли Другий Конгрес поставив гасло: **ПІЗНАВАТИ — ЩОБ ПЕРЕДБАЧИТИ — ЩОБ ДІЯТИ**, і сам засадничо більше уваги присвятив першій частині, у підготовці Третього Конгресу ми поставили на першу сесію наголос на **передбачення**, щоб на другій сесії ми могли вирішити як плянуємо **діяти**.

Подивившись на справи реалістично, поглянувши "бистрим оком з-під хмар на землю", побачимо виразніше "зрадливі яри". Побачивши в дзеркалі відбитку свою, відбитку нас усіх, наш вигляд **сьогодні**, і щиро й чесно подивившись на нього, у дружніх розмовах, аж тоді ми зможемо вдатись до лету під хмари, знову підноситись на крилах, знаючи вже виразно **куди** летіти і куди прямувати. Писала Ліна Костенко, що кожна людина має крила, та коли, можливо крилатим ґрунту не треба, то треба їм мати вид на ґрунт, на землю. Тоді нашу пластову естафету, у формі трилистої лілеї, будемо мати кому передавати — у сильні молоді руки, на сильні молоді крила.

(Слово виголошене на початку першої сесії Третього Пластового Конгресу)

ВІРНІСТЬ БОГОВІ

Ст. пл. Михайло Лоза, О. Х.

ВАЖЛИВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ СПАДЩИНИ В УСУЧАСНЮВАННІ ПЛАСТУ

(Підсумки духовних вартостей у вихованню пластової молоді
напередодні тисячоліття хрищення Русь-України)

*“Господи, Ти що створив небо і землю, зглянься
на Твій новий люд і дай йому пізнати Тебе
яко єдиного Бога...”*

Такими словами, згідно з переданням літописця “Повісти Временних Літ”, молився колись до триєдиного Бога великий князь Київської Русі Володимир Великий, ставши над дніпровими берегами, і просив Божого благословення для нового християнського народу. Від того часу, Боже ім'я об'явилося ношою народом, і святе Євангеліє просякло кожен верстув народної душі. Минуло вже тисяча років від того величнього і святкового моменту. Упродовж того тисячоліття, духовність християнської Русі розвивалася у своєрідні обряди й традиції. Церковний календар, на якому скоро появилися святі й мученики рідної землі, став суцільною частиною щоденного селянського життя.

Про тисячолітню християнську спадщину нині не вільно свідчити на рідних землях, і тих, яким сумління не дозволяє мовчати перед неправдою і перед ділами нечестивих, переселяють у темні замерзлі келії на Далекому Сході. Але навіть і тоді, коли людський голос заглушений, то далі голосно про Ісуса Христа свідчать повалені мури боговгодних монастирів, які роками гуділи молитвами скромних монахів; свідчать закриті дерев'яні церковці, в яких колись бабці з онуками, тримаючи свічку в руках, ставали на коліна перед іконою Божої Матері; свідчать загарблені чудотворні ікони, до котрих на піхоту вибиралися паломники щороку з далеких сіл; свідчать похилі хрести в занедбаних цвинтарях з-заду старої церковці, де висока трава виросла з сліз — хлипання людей під час похоронного гимну “Вічная Па-

м'ять”. Але навіть і тоді, коли матеріальні пам'ятки тисячолітнього нашого християнства щезнуть з лиця землі, то хіба не затратиться ніколи живе передання наших прадідів, передання з батька на сина історичної, культурної та духовної спадщини Божого народу.

Мабуть чи не одна з найбільших трагедій українського поселення у вільному світі, це реальність відокремлення від рідного народу. Це засадничо проблема нинішньої молоді, бо нам, яким судилося народитися і жити далеко поза межами рідної батьківщини, зокрема загрожує асиміляція в цих країнах злитих народів, загрожує нам забуття рідного і розлука з душею того простого народу, який упродовж століть стільки пережив, і переживаючи, дозрівав національно і духовно.

Сьогодні, ми хочемо продискутувати сучасні питання пластової ідеї, чи надати напрям пластовій спільноті майбутніх поколінь, але гадаю, що найголовніша причина нашої зустрічі, це та — щоб знову усвідомити собі ким ми є пластуни вісімдесятих років, щоб і ще раз собі пригадати, якими були наші батьки, і що вони нам залишили в спадку та усвідомити собі, яким недоціненим скарбом є для нас оця українська християнська спадщина. Цю спадщину передали нам наші батьки. Мандруючи далеко від матерної землі, йшли вони так, як колись ізраїльський народ йшов у вавилонський полон, молячись до Бога словами Ісаїї пророка:

*“Глянь же Господи, усі ми народ Твій! Міста Твої
святі опустіли; Сіон став порожній, Єрусалим —
безлюдний. Храм наш святий та славний, де Тебе
батьки наші прославляли, згорів у пожежі. Усе, що
нам було миле, обернулося в руїну. Невже ж по всім
тім, Господи, Ти будеш стримуватися, будеш мовчати
і понижувати нас без міри?” (Ісаїя 64:8б-11)*

І оселившись тут, вони знову засвітили свічку перед іконою Святої, якою бабця колись поблагословила на далеку подорож кажучи: “Не забувай ніколи, сину, як хрестилися твої діди”, і хапаючи за три пальці перехрестила їх: В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.”

Колись ізраїльтяни прибули як виселенці у чужий край, і їх перестерігав Єремія пророк словами:

“Увійшовши ж у Вилон, ви пробудете там багато років... ви побачите богів срібних, золотих і дерев'яних, яких носитимуть на плечах і які наганяють страх поганам. Тож глядіть, щоб ви, наподобнившись до чужинців, не стали до них подібні й щоб вас не охопив страх перед тими (багами), коли побачите народ перед нами й за ними у поклоні їм. Скажіть тоді у своєму серці: Тобі, Господи, належить поклонитися!” (Лист Єремії 2-5).

Загроза, яка сьогодні існує у діаспорі, є дійсною не лише для молодшого покоління, але рівнож і для старших. Загроза погоні за тими золотими бовванами сучасного світу — богів вигоди й добробуту. Чи між нами нема таких пророків, які схаменули б нас і пригадали б нам, що єдиному Богові належить поклоніння? Таких пророків ми мали, а може не впізнали. Може ми попросту не дочули їхнього голосу, не доцінили їхнього слова. Таким пророком був Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький, який свого часу прагнув з'єднати розгублених людей одного народу і одної церкви. Таким пророком мучеником був Патріярх Йосиф, який терпів так само тут на волі, як в неволі. “Будьте свідками Христа”, він кликав своїм могутнім голосом, “в Україні і на землях вашого поселення, у в'язницях в тюрмах і лагерах, аж до краю землі і до краю вашого життя!” (“Завіщення”).

В 988-ому році, князь Володимир Великий посіяв перші зерна християнства на землях Русі-України. Упродовж століть та з Божим благословенням, вироста чиста і золота пшениця. А нині, тисяча років пізніше, робітники Лукавого хочуть скопити її аж до самої землі. Однак коренів вони не витягнуть з історії, і знову виростає та пшениця, не та, що при дорозі, де її з'їдять ворони, але виростає вона на кістках мучеників Христа ради, там де церква прикрашена не золотими банями і фресками святих, але залізними ґратами і кров'ю святих на морозяних мурах. “Будьте свідками Христа... (і) не посороміть землі української, землі ваших предків!”

Наша відповідальність сьогодні звернена не лише до нас самих і до наших дітей, ані лише до нашого ХХ-го століття, але відповідаємо ми перед Богом і перед нашими предками за цілість нашої історії, за збереження і передання тисячолітньої спадщини. Хоч таке поняття безперервного зв'язку з передка-

ми затратилося у високорозвинених культурах, проте в багатьох примітивних народів воно передається століттями.

До чого це все зводиться? Ми сьогодні дискутуємо чи пластова програма, так як її був представив д-р Олександр Тисовський, є далі актуальною і ефективною для нашої молоді тут на поселеннях поза Україною. Чи можна, або і навіть чи треба в дечому пристосуватися до потреб і вимог наших днів, і якщо так, то настільки можна до цього достосуватися без того, щоб порушити не відійти від ідеологічних засад, на яких Пласт побудований? Скрізь на сторінках історії ми бачимо, що реформа — це потрібне суспільне явище, це потреба відповісти вимогам поточного віку. Однак, штука відновлення полягає не лише в тому, щоб пристосувати нові ідеї та нові підходи, але в тому, щоб рівночасно задержати міцний зв'язок з минулою.

Вчора напрям Пласту залежав від історичного контексту даного часу. Нині, натомість, пластова молодь знаходиться вже не на кам'яних вулицях княжого Львова, але серед шуму гучних вулиць та в тіні гостроверхих хмародерів метрополітанських міст західного світу. Сьогодні довкілля та історичні обставини далеко відмінніші, а завтра хіба вже будемо висилати своїх дітей на космічні табори. Але вартість цієї дійсності є вже другорядною. Перекидаються сторінки історії одна за одною, і властиво чи вчора, чи нині, чи завтра — це неважливе. Чи тут чи там, чи деінде — це все обмежене в часі та в історії. Важливе, щоб завтра наші правнуки пластуни, де б вони не перебували, успадкували той скарб, який нам передали наші батьки таким самим, хіба з тою зміною, що ми його збагатимо вкладом свого життя.

Про важливість християнських традицій та обрядів не спроможий я висловитися краще, як прикладом з життя одного нашого доброго чоловіка, який, звільнившись з праці на наступних кілька днів, щоб разом з родиною гідно відсвяткувати празник Різдва Христового, склав останні листки на своєму бюрку перед кінцем робочого дня, а до нього підійшов один з товаришів та й каже: “Як то гарно, що ти знаєш свої традиції та їх зберігаєш.” Та з сльозами в очах додав: “Бо мої батьки мені не переказали, хто були мої предки.”

Традиція — це життя народу. Ми шануємо і плакаємо свої традиції не тому, що вони є кращими чи гарнішими від традицій других народів, але власне тому, що вони є нашими, тому що їх нам передали наші батьки.

Господь Бог, ізза безмежної любови, створив людину, та поставивши її на землю, пустив її у світ неначе іскру з полум'яного язика великої ватри. Пустив її у світ на те, щоб вона впізнала Бога і віддзеркалювала Його любов, так, як яскравість іскри віддзеркалює полум'я ватри, і щаб умерши, людина повернулася до Вічної Ватри, звідки вона походила.

Іскра Божої любови засвітила свічку, що її тримав колись князь Володимир Великий, свічку, яку, передавши своїм нащадкам, тримаємо сьогодні в наших руках, це свічка любови Бога й любови рідного. Та свічка освічувала нам дорогу впродовж тисяча років, розсипаючи по століттях іскри віри тоді, коли народ був зневірений, іскри надії тоді, коли доля здавалася безнадійною, та іскри любови тоді, коли ненависть і злоба запанувала людськими серцями.

На переломі нового пластового напрямку, маймо на увазі, що нашим святим обов'язком є передати пластовій молоді що найважливіше, свічку тисячолітньої духовости, перехованої в рідних обрядах і традиціях батьків наших. А на переломі другого тисячоліття, треба нам самим, кожному особисто, і нашої пластовій родині зокрема, та разом з цілим народом, відновити той запал християнства, щоб він пробивався на кожному кроці нашого щоденного життя, де б ми не перебували. Тисячолітній ювілей є неповторною нагодою до віднови Пласту і цілого нашого народу. Іще залишилося кілька років, використаємо їх на славу Божу на незабутню пам'ять наших предків, та на майбутню втіху й подяку наших новаків-новачок, юнаків-юначок — майбутнім сеніорам.

В надії на Божу поміч ми черпаємо наші сили зі свідомости, що йдемо **правильним** пластовим шляхом. У часі, коли за 50 років інші концепції виховання змінювалися або навіть і падали, — пластова концепція виховання молоді не потребувала змін ні на йоту. Пласт себе виправдав у минулому, виправдує в сучасному, і, маємо повну надію, виправдає себе і в майбутньому.

Сірий ЛЕВ

Ст. пл. Адріяна Пілецька

РЕЛІГІЙНЕ ВИХОВАННЯ

“Всі тривкі держави та великі культури розвивалися з розвитком релігії і падали з її занепадом”

Вячеслав Липинський

На цьогорічних пластових таборах біля Чикаго, група молодих священиків-пластунів перебувала з пластовою молоддю і в результаті співжиття перевела запитник на теми проблем юнацького віку. Найчастішою відповіддю багатьох молодих людей — був брак зацікавлення Церквою та її Богослуженнями. Відповідь ця дуже серйозна і застрашаюча.

Пластове виховання і система пластування повинні виховати характерну і віруючу людину. Ціллю того виховання є цільність людини з усіма її прикметами. Але часами переважає концентрація на одній вартості, а згодом в особовості людини занедбуються інші. Перший головний обов'язок підкреслює “Вірність Богові і Україні”. Часто в наших пластових громадах звертаємо більшу увагу на національне виховання молодої людини, а занедбуємо її духовний розвиток. Звертаємо більше увагу на тіло-виховання молоді, і знов занедбуємо духовний розвиток. А всі ці повище згадані складники особовості разом творять цілу пластову людину. Обов'язком пластових виховників є вповні всі ці аспекти виховання зреалізувати у пластовій виховній програмі.

Сьогоднішня молода особа — це дуже скомплікована, як рівнож розгублена людина. Важливим є, щоб пластовий виховник розпізнав цю молоду одиницю, а зробивши це, можна планувати дальшу програму і працю. Важливе, щоб виховники й молодь виробили між собою стежки комунікації. Релігійне почуття повинні ми розбуджувати і плекати в Пласті. Ми не вчимо національного почуття лекціями. Так само і релігійне навчання повинно бути частиною пластового життя. Наш друг о. Андрій Чировський це називає релігійною чуйністю в пластуванні, або чуйність до життя. Думаю, що найкращий спосіб до цього — це життя в природі посеред Божої краси. Коли довкола шумить ліс, а кожне звірятко й комашка беруть участь у тому складно-

му Божому Творі, це мимоволі викликає у людини подив і близькість до свого Творця. І це повинен виховник вполювати в юнака чи юначку, як прояв близькості до Бога. Цю близькість з Богом відтак виховник повинен поширювати у співжитті пластового гурта.

Можна провести розмови на різні теми, які стосуються проблем юнацтва. Відчуваємо в старшому юнацтві пошук за розв'язками їх тяжких проблем дозрівання. І на нас виховників наложено велику відповідальність — а саме бути чуйними до тих проблем, роздумувань, пошуків і потреб, чи навіть лиш вміти розпізнати їх. Не всі виховники можуть дати собі з цим раду, але можуть просити про поміч різних осіб. Можна підшукати духовного опікуна на даний гурток/курінь. Ця особа повинна бути молода та чуйна до проблем юнацького віку. Вона мусить бути особа, з якою юнацтво сміло й відкрито говорить. Знаю, що в кожній станиці напевно існує кілька таких осіб.

Думаю, що важливу роль у цьому відіграють апостоляти молоді, які існують в декотрих церквах. Ці апостоляти мають професійних працівників, які розуміються на проблемах молоді та стараються їй допомогти. Вони не тільки помагають молодим одиницям, але користають зі здібностей цих молодих для помічі іншим. Саме сьогодні на зборах Українського Католицького Осередку Релігійного Навчання в Словтсбург, Н.Й. головною темою нарад є розвиток молодечого апостоляту по всіх українських католицьких епархіях Північної Америки.

Добре вдаються реколекції чи краще "дні обнови/вглиблення". Від'їхати на кілька днів поза місто та передискутувати різні проблеми чи побажання юнацтва, чи то особисті, чи пластові — такий підхід міг би виповнити духовну порожнечу. Коли такі дні випали б успішними, можна на такій основі далі ровивати релігійно-пластову працю — з різними нашими віровизнаннями.

На гурткових сходинах можна почати сходи молитвою, але це не відмовлення Отче Наш-у чи Богородице Діво. Ця молитва повинна відбутися неформально — в колі, подібно до гурткових обрядів, де кожний учасник може поділитися з гуртком своїми особистими молитвами чи проханнями. На кінець молитви можна ввести звичай вияву єднання — всі члени гуртка обіймаються. Думаю, що одною з найбільш затрачених атракцій Пласту є саме близькість і товаришність пластового гурту.

З практики знаю, що популярною є приналежність молодих людей до братств чи товариств молоді при церквах. У більших містах Америки і Канади існують такі згурпування, які стараються охопити ту молодь, що належить до молодечих організацій. Пластуні можуть багато скористати зі співпраці з таким гуртом, як рівнож і багато корисного впровадити. Організації ці мають свою програму: доповіді, реколекції, суспільну опіку, забави, до яких пластуні можуть прилучитися. Для прикладу можу навести З'їзд "Українська Молодь Христові" відбутий в листопаді минулого року. Під час цього з'їзду молодь старалась гідно і молитовно відзначити велику трагедію штучного Голоду 1933р. як рівнож зійтися, переговорити і вислухати теми особисті й церковні. Цілий з'їзд був зорганізований виключно молоддю — православною і католицькою. Успішними під час з'їзду були т.з. "робітні", де молоді люди у віці 14-25 під проводом модераторів аналізували проблеми в дискусіях. В підготовці з'їзду, і в розмовах з учасниками нам всім певолі стало ясно, що брак інформації про свою церкву і про церковні практики творив основну проблему. Учасники повторювали, що шукають за інформаціями про свою Церкву, зацікавлені пізнати свій обряд. Шукаючи відповідних тем для дискусій під час з'їзду, одержали ми від молоді безчисленні теми про підставові елементи нашого церковного життя.

На цьогорічних літніх таборах, в рамках таборового порядку переведено додатково релігійно-виховну програму, базовану на сучасних американських програмах.

Для юнацтва ці програми влючали різні дискусії на теми: здібностей, проблем щодо відносин між хлопцями й дівчатами, талантів тощо. А для новацтва — більше пристосовували систему ігор та забав. Програми дали юнацтву змогу вглибитися в себе та спокійно, в дружній атмосфері обмінятися думками на різні теми. Цей запитник, про котрий я згадала на початку, як рівнож запитник Підкомісії Церковних Контактів при ГПБ вказують на те, що в пластовому вихованні мусимо звернути таку саму увагу на релігійне виховання, як і на національне. Бо система вартостей в світі відроджується і релігійні практики повертаються на своє власне місце. Коли не звернемо на це уваги у пластовому вихованні, тоді не виховуватимемо цілої вартісної людини. Якщо ми в українській громаді та в Пласті не зуміємо відповідно зареагувати на загальний поворот до Бога і до релігійних вартостей, то стратимо найдейніший

елемент серед нашої молоді. Вони собі знайдуть місце з Богом — або в нас, або в не-українському світі. Нехай би знайшли Бога в нас.

Перед нами відзначення 1000-ліття Християнства на Україні. Це велика історична подія в наших Церквах і треба відповідно до неї приготуватися. З великим запалом активізуймо і підготуємо нашу пластову молодь до участі. Думаю, що було б корисно розпитати якраз цю молодь, як вона уявила собі ці святкування, і як до них підготуватися. Маючи вклад самої молоді — думаю що вона з більшим ентузіазмом візьметься до праці. А чи це ж не наше пластове самовиховання?

Ст. пл. Тарас Масник, ОХ

ХРИСТИЯНСЬКІ ЗАСАДИ І ПЛАСТ

З найдавніших часів свого існування, людство цікавилось релігією. Є докази, що ще 50,000 літ перед Христом люди роздумували про позагробове життя. До часів льодовика, вже були добре розвинуті мисливські ритуали та культу з своїми обрядами і з своїм духовенством. Від того часу, майже кожна культура мала, чи має свою релігію, а то й релігії.

Можна гадати, що перші релігії постали тому, що люди прагнули того, чого не розуміли. Через те блискавка стала списом божим, а грім його розлюченим голосом. Зчасом, релігії почали не лишень пояснювати, але і вчити — як люди мають жити одні з одними і у свому світі. Це особливо видно у науках жидівських пророків, Ісуса Христа, Магомета і Будди.

Майже тисячу літ тому, Князь Володимир Великий прийняв Християнство як офіційну релігію своєї держави. За якийсь час, воно стало релігією народу також. А тому, що Пласт постав з потреб українського народу, то він побудований на тих самих християнських засадах, що їх присвоїв нарід. Ці християнські засади можна підсумувати двома реченнями — любити Бога понад усе, і любити ближнього, як самого себе. Це все видно в першому з трьох головних обов'язків пластуна — вірність Богові.

Як можна у Пласті виконати цей перший обов'язок, і ті дві найбільші заповіді Божі? На щастя, виконувати ці заповіді у Пласті зовсім просто. Пункти Пластового Закону так складені

що, якщо хтось живе за Пластовим Законом, то і теж живе за заповідями Божими. А на пластових таборах можна добре пізнати Божі створіння в природі — рослини, тварини, і решту фізичного світу. У цей спосіб можна пізнати Бога, а це є основна мета кожної релігії.

Проте, життя за Пластовим Законом і за заповідями Божими не є легке. А, щоб пізнати Бога через природу, то треба мати настанову подиву для твору Божого, яку багато з нас трапить десь між 10-им і 20-им роком життя.

Тут добрий виховник може багато допомогти. Такий виховник не буде лишень грати відбиванку із своїми юнаками; він також візьме своїх юнаків до планетарія, чи пояснить, як працює компютер. В цей спосіб такий виховник буде плекати в юнака почуття зацікавлення і потребу подиву Божої всемогутости. Добрий виховник також зможе пояснити своїм юнакам Пластовий Закон і показати як і чому треба за ним жити. Так виховник виробляє в юнака релігійну чуйність, себто чуйність до життя. Ця чуйність до життя охоплює пошану природи, відчуття свого місця в природі і пошану до свого ближнього. А це і є те, що вимагають дві великі заповіді Божі, а також і перший Пластовий Обов'язок. Так виховник сприяє релігійному розвитку юнака. Виховник не вчить релігії, але плекає розуміння загальних принципів, на яких побудовані усі головні релігії нашої часу. На жаль, таких виховників є мало.

Мета Пласту — виховання людини, а тут є і релігійне виховання. Очевидно, Пласт не повинен, і не може, заступати організованої церкви. Але, у Пласті можна виробити вищезгадану релігійну чуйність. А раз цю релігійну чуйність прищеплено, то юнак побачить, що релігія це щось більше як ходження до церкви раз чи два рази на місяць, і що вірність Богові це щось більше як рецитація "Вірую". Людина, що це розуміє може вирости у дозрілу особу. Вона знає, що ество людини складається з двох частин, з тіла і духа. Ця людина зможе відшукати відповіді на всякі духові питання, чи через інтроспекцію, чи з щирої розмови з друзями або із священником. В цей спосіб, ця людина досягнула свою мету як пластун чи пластунка здобула самодисципліну й засоби самовиховання, щоб стати дозрілою людиною.

Тож сказати треба, що християнські засади можна знайти й розвивати у Пласті в різних формах. Їх маємо у Пластовому Законі, в Головних Обов'язках пластуна, й у житті серед при-

роди, у пластових таборах. Юнак чи юначка можуть у Пласті навчитися бути добрими християнами. Якщо праця правильно переведена, то молода людина присвоїть ці засади зовсім свободно.

Але, як вище згадано, це не значить, що Пласт повинен заступати Українську Церкву. Пласт, все ж таки, не є Церквою, ані церковною організацією, а подібно до скавтіngu організації. Хоча в Пласті можна пізнати Бога, свою духовність людина може найлегше розвинути в рамках Церкви.

Наша Українська Церква культурно багата. Наші обряди й традиції дійсно гарні, багаті. Вони в'яжуть глибоку релігійність нашого народу з його любов'ю до природи. Можуть бути подібні звичаї у інших народів, але, мабуть, ніде нема таких гарних як наші, наприклад, українці не єдині, що пишуть писанки, але українські, мабуть, найгарніші, і це не лишень українці говорять. Ці обряди, традиції і звичаї, що нам передали їх наші батьки і діди мусимо передати нашим дітям і внукам, бо ж вони можуть назавжди пропасти.

Одначе, молодь не завжди цікавиться нашою Церквою. Церква не є такою важливою тепер, якою була колись. Людська технологія перемінила світ. Люди вислали людину на місяць, і ракету на Юпітер. Існують радія менші, ніж долоня, і вантажники більші за хату. Глухі можуть слухати музики, а сліпі вдяряти бейсбол. Комп'ютери є всюди, навіть у автах.

Колись, Церква пояснювала що діється у фізичному світі. Тепер через науку і технологію, вона може лишень пояснити духовний світ; і чомусь, здається, що мало хто слухає це, чого Церква навчає. Наприклад, майже половина подруж кінчається розводом. фільми, які тепер є R-rated були небагато літ тому X-rated. Можна ще багато таких прикладів знайти. Церква, як і багато інших інституцій, втратила багато свого авторитету.

Молода людина також втрачає зацікавлення Церквою тому, що вона йому не може допомогти з сьогоднішніми проблемами. Наші священики в більшості старші віком, вони виростили в зовсім інших обставинах, як юнак чи юначка. Такий священик не може багато допомогти молодій людині тому, що його світ надто інший від світу юнака.

Ситуація, мабуть, не є аж такою поганою. бо все ж таки, багато молодих стараються зберігати український обряд. З духовних семінарій виходять нові молоді священики, які повинні

поліпшити порозуміння і зв'язок між духовенством і молоддю.

Це, очевидно проблеми Церкви, а не Пласту. У Пласті можна лиш приготувати молодь до життя у світі, допомогти їй бути доброю, свідомою свого національного коріння й заохотити її змінити в світі те, що зле — на добре.

ВІРНІСТЬ УКРАЇНИ

Ст. пл. Христя Ковальська

ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДСТАВИ ІДЕНТИЧНОСТІ

Я хочу з дещо іншої перспективи розглянути питання "Пласт і Україна", тобто не починати чи спрямовувати всю увагу на саму працю чи програму, але перше заглянути на внутрішню базу — на українську ідентичність, звернути увагу на ті почуття, які стимулюють пластунів до участі в акціях зв'язаних з сучасною Україною, а головне до праці в обороні людських прав в Україні.

Ідентичність — це та частина людського "я", в якій людина зосереджує поняття і почуття про своє місце в суспільстві і про свої відношення до різних суспільних груп. Ідентичність — це продукт контакту людини із своїм середовищем. І саме цей контакт дає їй можливість відчуття тяглості і живучості між тим: а) що людина засвоїла в дитинстві; б) що вона усвідомляє і переживає тепер; в) тим, що передбачує переживати в майбутньому. Тому, що людина має постійно контакт із своїм довкіллям — із суспільством, той динамічний психологічний процес є постійною дією, він і творить ідентичність.

Тепер розгляньмо довкілля, в якому ми — пластуни перебуваємо. Пласт як організація — діє чи функціонує поза межами України. Це важливий факт, що більшість пластунів народилися поза межами України. Навіть молодші сеніори виростили й вишколювалися поза Україною, а вже не говоримо про нубанство, юнанство й старше пластунство. То де ж той контакт з Україною? На чому може полягати почуття чи поняття українства?

Одна з можливостей — це коли українська ідентичність має форму родового зв'язку — тобто пластун базує українську ідентичність на тому факті, що він чи вона українського походження. І можна припускати, що поважна кількість в такий спосіб розв'язує цю проблему. Про це свідчать широкі зацікавлення українськими традиціями, мистецтвом, танцями, історією українських поселенців, історією еміграційних груп тощо. Родовий зв'язок дуже важливий для збереження ідентичності, але все ж таки має свої мінуси. По-перше не дає прямого поштовху до праці в обороні людських прав в Україні. По-друге, не сприяє почуттю якоїсь єдності чи цілості, а навпаки, пособляє роздвоєнню поміж країнами. По-третє — соціологія доказує, що з часом, з генераціями — чим раз тяжче підкреслювати родове походження. А ті аспекти ідентичності, яких не плакаємо, завмирають, залишаються тільки деякі зовнішні вияви, наприклад, страви, традиції святкування Різдва чи Великодня тощо. Цей самий процес діє й щодо мови. Мова, якої не вживаємо, не плакаємо, завмирає.

Звернім тепер увагу на ту ідентичність, яка базована на власних переживаннях, на живому контакті із сучасною Україною.

Для пластуна живий контакт — це психологічний перехід між абстрактними поняттями, що їх він вивчав в українській школі і під час сходи, та його майбутньою активною участю в житті української спільноти. Чому? А тому, що ідентичність, яка скріплена через активний контакт та особисті переживання, сильніша і витриваліша. Україна для нього перестає бути абстрактним поняттям, натомість стає реальністю; переходить у площу особистих переживань. Через живий контакт з Україною, головним чиним через паїздки, людина не тільки відкриває Україну, але до великої міри відкриває частину свого "я".

Коли ж подивимося на пластову програму, побачимо, що ця ділянка, ця частина самовиховного процесу занедбана. Подивімся на пластові проби, на наші гутірки, на добрі вчинки. До якої міри ми плакаємо знання про сучасну Україну, чи контакти з Україною? Чи підготовляємо пластунів, які їхатимуть

в Україну? Чи говоримо з ними про їхні враження з відвідування України? А якщо так, то до якої міри? і в який спосіб? Чи праця в обороні людських прав в Україні є інтегральною частиною пластової програми? А повинна бути!

Нашим обов'язком в Пласті є уміло підготовляти та плекати живий контакт з сучасною Україною та використовувати внаслідок того пробуджену українську ідентичність для спонтаннішої та кориснішої підтримки правозахисного руху в Україні.

Іван Головінський

ДУМКИ ПРО МОВУ

(Деякі завваги перед дискусійною лавою про мову)

Мова — це засіб закодованого, символічно-абстрактного порозуміння питомого людині. Як система порозуміння, мова є витвором суспільно-культурної еволюції на протязі тисячоліть. Розвиток мови має пряме відношення до інших питомих людських спроможностей, як наприклад розвиток інтелекту та почуттєвого дозрівання. В свою чергу розвиток інтелекту та дозрівання почуттів має пряме відношення до різних психологічних та суспільних чинників нашого буття.

Основною функцією мови є виміна інформації або знання. Відомим є факт, що для дитини вивчення мови є природним, біологічним процесом. Невро-фізіологічна структура людини уможливорює їй говорити мовою світу, однак розговірною мовою розвивається завжди у суспільно-психологічному середовищі й спілкуванні з батьками, ріднею й оточенням. Дитина набуває мову природньо, якщо середовище, у якому вона живе, користується даною мовою як засобом порозуміння і передавання культурних надбань (Гюстон, 1972).

Якщо дитина вивчає в цей сам час дві мови, відносно опанування однієї, або другої мови правдоподібно є вислідом почуттєвих і суспільних чинників.

В додатку до засобу порозуміння, мова є зберігачем культурних та наукових надбань народу і віддзеркаленням його етосу.

Тенденція дітей вивчати й уживати мову, яку вони частіше чувають, створює різні проблеми серед другого покоління емігрантів. Занепад рідної розмовної мови є часто пов'язаний із занепадом почуття національно-етнічної окремішності. Численні статті й публікації вказують на занепад розмовної української мови в ЗСА й Канаді (Андерсон 1976, Боцюрків 1971, Галич 1976, Головінський 1967, 1976, Ісаїв 1976, Тесля 1968).

У ЗСА живе приблизно два мільйони людей українського походження, а у Канаді 580,660. Однак під час перепису населення в 1970-му році, тільки 249,351 громадян ЗСА заявили, що їхньою матірною мовою є українська мова.

Боцюрків (1971) проаналізував цікавий запитник виготовлений для канадських студентів українського походження. Серед роджених в Канаді, 4% заявили що вони українці, 43,2% назвали себе українцями-канадцами, а 52,8% канадцами. Поміж тими, що були роджені поза Канадою, 15,9% назвали себе українцями. Повищі дані вказують на вагу мови як чинника національно-етнічного самозбереження.

Сумне явище, що занепад питомої нашої мови в діаспорі часто впливає з багатьох чинників пов'язаних неухвагою, браком сильної волі а й нашим недбальством.

Використана література:

- Гюстон, Г. С. **Огляд Психолінгвістики**. Париж, 1972
- Андерсон, А. В. Зміни української тотожності в Саскачевані В. Ісаїв, В. (ред.) **Українці в Американському та Канадському Суспільствах**. Джерсі Сіті, 1976.
- Боцюрків, Б. Етнічна ідентифікація і наставлення університетських студентів українського походження: висліди анкетного дослідження в Албертському університеті. **Слов'яни в Канаді**. Отава, 1971.
- Галич, В. **Українські американці (1865-1918)**. В. Ісаїв, В. (ред.) **Українці в американському та канадському суспільствах**. Джерсі Сіті, 1976.
- Головінський, І. Мова як чинник національного самозбереження. **Пластовий Шлях**, 1967, 4 (15).
- Головінський, І. Психологічна аналіза процесу денационалізації. **Пластовий Шлях**, 1976, 4 (51).

Ст. пл. Роман Ващук, Л. Ч.

ПЛАСТУНИ І УКРАЇНЬКА МОВА

Скажу відразу одверто, що я не проти. Я за. Я за український Пласт. Саме тому, мені здається, що запропонована двомовність чи двоторовість зовсім не на місці. Як і, до певної міри, сам цей панель і абстрактна дискусія про мову, яку вони, мабуть, викличуть, бо все це відтягає увагу від практичної дії. Дискусія допровадить до того, що наша організація перестане бути українською, хіба в найширшій гопаківсько-галушковій змислі. А що повноцінне українство є чи не найважливішою частиною ідентичності Пласту як організації, то виходить, що Пласт властиво перестане бути Пластом.

По-перше, змарнованою була б праця ГПБ по лінії скріплення пластової єдності. Створилися б більші групи "пластунів", які володіли б тільки мовою своєї країни, а з друзями в інших країнах не мали б як порозумітися. Як же виглядали б тоді наші зустрічі?

Навіть унутрі країни, яким було б відношення двох крил нового Пласту одне до одного? Неукраїномовні діти мали б прямувати до україномовності. Тим часом, деякі їхні ровесники вже перебували б у цьому блаженному стані. Двоторовість могла б дуже легко перетворитися в двоклясовість: "луччі" україномовні і "посполиті", які ще не знають мови. Можна собі тільки уявляти, які конфлікти така ситуація могла б викликати між дітьми і між батьками.

Та припустімо на хвилинку, що новий пластовий люд виявить неймовірне врозуміння і пристосується до нової системи. Хто ж буде вчити чужомовних дітей української мови? Чейже не наші теперішні вихованки. По собі і по своїх знайомих знаю, що ми не є кваліфікованими учителями мови. Ким нас заступлять? Та й взагалі, як нам втовкмачують в голову на кожному вишколі, Пласт не є школою. Пощо тоді надавати йому її функції?

Ще однією практичною проблемою є паралельні структури, які виринуть, якщо прийняти засаду, що не можна творити мовно мішаних гуртків. Звідки візьмуться люди, які будуть провадити паралельними гуртками і куреннями? Невже в нас така надвишка виховників?

Можна б поставити також питання — якою була б спільна мова двох крил Пласту. Щоб відповісти на це питання, хоч вам показати обіжник, правда — не пластовий, а Українського Студентського Клубу при Торонтському університеті. Бачите великий наголовок “Обіжник” і ще 14 слів і двокрапка по-українському, а решта все по-англійськи. Кажу це не як докір цьому клубові, а просто щоб зілюструвати як на ділі виглядає двомовність. Минулого року УСК присвятив цілі сходи на досить бурхливу дискусію про справу мови. Її розпочали ті, які вважали, що українська мова замало (властиво взагалі не!) вживається. Рішили ми, що все повинно по змозі відбуватися двомовно — сходи, імпрези, обіжники. Вислід бачите самі.

Врешті-решт, можна поставити питання: задля кого ми мали б робити ці зміни, і чому саме тепер?

Можна б сказати, що всюди є тисячі молодих українців другого, третього, четвертого поколінь, яких не можна ігнорувати, і що треба їх притягнути до нас і рятувати чи вщепити їм почуття української “етнічності”. Але будьмо щирі з собою. Чи спонукують для зміни тепер не є те, що з’являється щораз більше дітей батьків, наших приятелів, знайомих, а може й цілих родин, що хоч виховані у Пласті самі, які з тієї чи іншої причини не вміють говорити по-українськи. Мені здається, що виховники, які працюють добровільно, не можуть і не мусять виправляти промахів, що їх поповнили батьки при вихованні власних дітей. Чую, що принаймні один провід табору, куди попали англійські діти, так само думає.

Мабуть погодяться усі, а передовсім мої шановні опоненти, що ще найлегше розпинатися за українську мову, патріотизм і існуючий стан. Далеко трудніше втілити ці добрі наміри і сантименти в життя. Треба собі злати справу з того, що відкинення двомовності потягне за собою майже стільки труднощів, як її прийняття. Затримання української мови потягне за со-

бою тимчасове зменшення нашого членства, яке могло б бути тільки частинно надроблене припливом дітей тих батьків із інших середовищ, яким дійсно залежить на збереженні української мови й ідентичності.

Це вже сталося в Німеччині, про що пише Марко Горбач в найновішому “Пластовому Шляху”:

“Справжню віднову пережив Пласт у Німеччині 10 років тому, коли перейшов з “масової” організації на таку, що селекціонує на підставі знання мови. До речі вдалося позитивно подіяти на не одних батьків, що були неконсеквентними, або ще не рішеними щодо українського мовлення у вихованні своїх дітей”.

Скажете, що це все дуже гарно, але як в біса те здійснити. На мою думку, так: дійсно обмежити членство до тих, які можуть порозуміватися українською мовою. Більше застосовувати традиційні засоби, наприклад, мовні ігри, гуртки, а навіть (назадницька думка!) точкування українського мовлення у таборах. Використовувати, там де вони є, українські фільми, а де їх бракує, виготовити інші звуково-зорові засоби. Але взагалі, на мою думку, найважливішим періодом у самовихованні дітей, які з дому вміють по-українському — це старше юнацтво і старше пластуство. Ключовою є справа середовища. Якщо зійдеться кілька молодих людей, які сяко-такі знають мову, чи є яка-небудь причина їм вживати цю мову, властиво другу мову? Чи можуть вони щось сказати цікавіше, влучніше, смішніше, ніж, скажімо, по-англійськи. Один мій знайомий, м. ін. шукає інструктора львівського батярського жаргону, якби хтось знав, згелосить.

Великий вплив має також відношення до України, що його вже дискутують на іншій лаві. Той, хто зацікавлений безпосередньо Україною чи українцями в інших країнах, мусить хоч час до часу вживати українську мову. І тут виринає щось, що може виглядати зовсім не до теми, а саме: спровадження біженців із Східної Європи. В нашому, принаймні осередку, участь УСП у акції спровадження біженців допомогли при створенні певного неформального україномовного середовища, яке є сумою особистої дружби між старшими пластунами і новоприбулими. Це також до деякої міри розв’язало вічне питання — що УСП може зробити? І дало переважно молодим іммігрантам нагоду заізнатися з українцями свого віку, радше ніж із більш, скажімо, зрілими діячами наших громадських організацій. Отже вийшло з користю для всіх.

Та не зважаючи на ці труднощі, Пласт одномовний мав би свій профіль і окреме місце в українській громаді в діаспорі. Саме як майже вже єдина організація україномовної молоді наш Пласт має можливість перетривати до 2000 року. Розводючись і достосовуючись передчасно до обставин, на які ще можна впливати, він затратить причину для свого існування і неславно закінчить своє уже понад сімдесятилітнє світле життя.

Зірка Воронка

НАВЧАННЯ МОВИ ЗАСОБОМ МОВНОГО ЗАНУРЮВАННЯ

(Участь у дискусійній лаві на тему: "Вірність Україні")

Вступ. Застановляючись над питанням української мови та мовлення нею в Пласті, ми вже знаємо від попередніх панелістів теорії про ролі мови, а також думки пластових виховників "за" і "проти" вживання виключно української мови. Моє завдання - подати один конкретний внесок — як піднести рівень української мови дітей в Пласті. Це було б через т. зв. занурення або заглиблення в українську мову "тотал імершен" — англійською мовою".

Мета. Мовне занурення в найкоротшому часі дає якнайбільше знання мови, щоб її відразу успішно вживати.

Метод. Спосіб мовного занурення виглядає різно, залежно:

1) від часу (чим більше часу можна присвятити мові, тим інтенсивніший підхід; наприклад — час кілька тижнів, кілька днів чи годин денно);

2) від рівня знання мови — наскільки — знає дитина мову;

3) від потреб (чи мети) учня — значить — чому, пощо учень вчиться мови;

4) від віку та освіти учня — бо інакше вивчає і засвоює мови 5-6-10 чи 15-річний учень;

Стефан Крашен — американський лінгвіст, який займається двомовністю в навчанні, спостеріг, що знання мови дістається двома способами:

1) навчанням — свідомим зусиллям ума ("лернінг версус еквізішен") систематичною працею;

2) придбанням — тут учень вживається, входить у мову та присвоює її собі в дійсних життєвих обставинах; це придбання не свідоме.

Отже, "занурення" дає можливість набутти знання мови через навчання і придбання. Значить програма включає фор-

мальне навчання мови із неформальним та дійсним уживанням мови в конкретних життєвих ситуаціях. Найуспішніше засвоєння відбувається тоді, коли учні вживають мови як кінцевий засіб порозуміння, щоб висловитися, а не щоб вживати мову для вправи чи вивчання.

Як виглядає мовне занурення? У ЗСА і в Канаді існує дуже багато шкіл — початкових і середніх, де вживають "повне занурення", або "частинне занурення". Крім англійської, французької та іспанської мов, там вивчають також німецьку, італійську, японську та грецьку мови.

Програми мовного занурення існують для дітей від 4-го року життя (передшкілля) до віку юнацького — 12-ої класи. Часто учні вчать 2-3 роки виключно другою мовою, а щойно тоді впроваджується навчання англійською мовою.

Мовне занурення в українській мові також уже існує. У Канаді, у Саскатуні відбуваються літні курси повного заглиблення в українську мову на курсах при Інституті ім. П. Могили. Наприклад — минулого літа відбулися курси від 8 липня до 10 серпня. Всіх курсантів було 60-40 дівчат і 20 хлопців, учнів 9-ої клас. Студенти перебувають у будинку Інституту, де вони є єдиними мешканцями в той час. Це уможливило створення українського середовища, яке заохочує курсантів спілкуватись українською мовою весь час.

Навчання відбувається на трьох рівнях: початкуючі, ті, що дещо обізнані з мовою та завансовані. Вживається слухозорова метода, яка базується на природнім процесі навчання мови. Ця метода вимагає спілкування виключно українською мовою. Ранні години присвячені формальному навчанню мови, а решта програми дня виповнена спортивними, мистецькими, музичними та іншими розваговими заняттями. Відбуваються також прогулянки, пікніки та участь у громадських імпрезах.

Формальне навчання є в руках кваліфікованих учителів. До помічі є виховники-опікунки, які часто є інструкторами спорту, співу, танку тощо. Члени громади часом добровільно допомагають. Успіх цієї програми залежить від тісної співпраці між учителями й виховниками та учасниками курсів.

У трьох провінціях Канади (Саскачеван, Альберта, та Манітоба) існує двомовне навчання, де 50% навчання може відбуватися українською мовою. Кількість учнів та шкіл, які мають двомовне навчання, зростає. В Манітобі сьогодні навчається близько 1000 дітей від садочка до 6 класи. Їхній поступ в навчанні постійний.

Чого можна сподіватися? Щоб програма занурення в мові була успішною, треба мати на увазі такі чинники:

1) час: дуже важливо, щоб була тяглість у навчанні та в поступі;

2) вчителі мусять бути компетентні та відповідно вишколені. Найлегше знищити програму, яка не є на відповідному рівні;

3) наставлення чи мотивація учня: що є найважливішим чинником у зануренні. Треба призадуматись над питанням: яку вартість, значення має мова для учня? Який престиж? Де і коли буде учень говорити мовою? Яке домашнє наставлення до мови? **Як можна застосувати таку систему в Пласті?**

Систему мовного занурення можна б переводити на:

1. спеціальних таборax; на яких головна мета була б якнайшкороше навчити дитину якнайбільше розговірної української мови. Крім того, кожний пластовий табір повинен справляти ролю повного мовного занурення;

2. інтенсивних курсах; можна переводити спеціальні семінари, вправи, дводенні для зацікавлених виховників та тих старших пластунів чи інших осіб, що хочуть стати виховниками й допомагати у переведенні мовного занурення;

3. змаги для молоді, з нагородами за рівень знання та вживання української мови тих молодих, які досягнули певний рівень і його завжди удосконалюють;

4. Пласт може звернутися до існуючих шкіл українознавства, учительських курсів, чи й проводити не-пластових таборів, щоб допомогли переводити такі програми занурення для своїх учасників кандидатів до Пласту, чи й для теперішніх членів.

Заклучні спостереження.

Які є труднощі у переведенні такої програми? Це головне те, що тепер у нас нема ще досить кваліфікованих учителів такої системи. Нема ще досить доступних матеріалів, нема призначених на це коштів, уваги, часу й мотивації до цієї справи, щоб послідовно працювати над мовою. Якщо б ми могли перевести таку програму, то учасники відчували б самопевність навіть за невеликі успіхи, а з цим прийшла б і дальша охота до вивчення мови та до пластування.

Важливе це пам'ятати, що якщо Пласт вирішить зайнятися організацією такої акції, чи буде заохочувати громаду до цього, тоді треба буде поважно забиратися до цього — випрацювати плян, програму, матеріали, знайти вчителів. Щоб така акція була успішною, її обов'язково треба провадити на **професійному рівні.**

Юрій Слюсарчук

МЕТА ПЛАСТУ В 2000-МУ РОЦІ ВСТУПНЕ СЛОВО ПЕРЕД ДИСКУСІЙНОЮ ЛАВОЮ

Плянунвання на майбутнє, особливо плянунвання на майбутнє Пласту, не втішається в нас надзвичайно великим зацікавленням, можна б навіть сказати, що є прямо непопулярне! Одна молода пластунка, яку ми запрошували до співпраці в підкомісії "плянунвання на майбутнє" відмовилася від участі бо, мовляв, не хоче "руйнувати своєї пластової кар'єри". Дивно, бо ж ми вже новаків вчимо "ГОТУЙСЬ" до великого змагу життя!

Ми тепер живемо в західному світі, де плянунвання на всі евентуальності високо розвинені, де спеціалісти хочуть передбачити майбутнє і до нього заздалегідь приготуватися чи пристосуватися. Це відбувається в кожній сфері життя, від політичних чи економічних передбачень континентального масштабу, до плянунвання власного життєвого шляху, т. зв. "карір плєннінг".

У Пласті ми, чомусь, не практикуємо того, що практикуємо в особистому житті, не хочемо плянувати на майбутнє, не хочемо поглянути як виглядатиме Пласт за 10 чи 20 років і, найголовніше, не хочемо застановитися над тим, що ми повинні робити тепер, щоб передбаченим подіям чи то сприяти, чи протидіяти.

Можливо, що та осоруга подивиться на нашу організацію — як вона можливо буде виглядати за кільканадцять років, полягає в тому, що ми боїмося побачити те, чого ми не бажаємо, що в Пласт не виглядатиме таким, яким ми хотіли б його бачити! Хіба в нас так мало віри в Пласт, віри в пластову ідею, що ми боїмося будуччини, боїмося того завдання Великої Гри, чи може боїмося, що ми не будемо всілі подолати невідрадли умовини Я в такий песимізм не вірю, а вірю, що саме завдяки плянунванню ми зможемо обминути зрадливі яри, які є на шляху в майбутнє Пласту!

Перед нами є дві можливості: Або РЕАЛЬНО бачити світ і наше довкілля такими, якими вони є, або стати свого роду Дон. Кіхотами, які з ідеалістичною нереальністю дивляться на світ

і бачать його таким, яким вони хотіли б, щоб він був. Дивитися на світ і на Пласт реально, не значить, що ми мусимо позбутися нашого ідеалізму, що ми не можемо прямувати до вищої мети — чи, що ми не повинні працювати, щоб її досягнути — навпаки! Саме пластове виховання вчить нас змагати до висот — але ногами триматися на землі, спостерігати вовчі сліди і з хистом, виробленим грою Кіма, реально бачити себе, тобто реально бачити Пласт і пластунів, наші можливості, засоби, і тоді укладати РЕАЛЬНІ пляни — як досягнути нашу ідейну мету.

Розуміється, щоб запланувати як успішно йти до мети, мусимо встановити ТОЧНО, що є нашою метою, яка є мета Пласту, тобто, якого ми хочемо вислідом пластового виховання. Для тих з нас, що почали свій пластовий шлях ще в Україні, для тих, що заціпили пластову ідею і пластові ідеали такими, якими вони були в Україні, дефініції чи редефініції цілі Пласту зовсім не треба! Та ми, на жаль, вже 40 років поза межами України, 40 років в діаспорі, і за той шмат часу вже виросло друге покоління пластунів, що народилися поза межами материка. Багато з них вже не має того інтуїтивного почуття українства, того вродженого сприймання чи то українських звичаїв, чи української мови. Вони будуть жити в цілковито іншому світі, в інших умовах, ніж ми. А саме для них, для їхніх дітей чи внуків МИ, ТЕПЕР, мусимо планувати на майбутнє, щоб Пласт продовжував своє існування і щоб теперішні пластунки не стали останніми з могиканів!

Роздумування над метою Пласту в ХХІ сторіччі зовсім не означає, що ми квестіонуємо чи то пластову ідеологію, чи ідею Великої Гри, чи вартість пластового виховання. Навпаки! — це є концепти, які виказали їхню вартість у минулому, є вартісними сьогодні й правоподібно, будуть актуальні в майбутньому. Ні, єдине і ГОЛОВНЕ, що стоїть під запитом є як найбільше, як найкраще ми, живучи в діаспорі, з добре вихованими громадянами, можемо допомогти Україні. Бо це, на мою думку, повинно бути найвищою метою пластового виховання!

На жаль, більшість пластової братії, чомусь, ставиться байдуже до цього так важливого питання. Бож, як ми можемо передати наступному поколінню охоту до жертвенної пластової праці, якщо ми не можемо їм ясно сказати, яка є мета, потреба її, які мають бути наслідки тої праці? Як вони зможуть пізнати — чи вони успішно зближаються до мети, якщо вона не є

точно означена? Якщо ми не зможемо передати їм запалу до пластової праці, тоді пластові заняття зредукуються до нудної рутини, до безцільної буденщини. Тим ми молоді, ані не притягнемо, ані не збережемо. Ми мусимо передати їм ту іскру ентузіазму, ту потребу змагу до мети, ту любов до Великої Гри!

У наших дискусіях на ті теми виринули, в основному, чотири різні альтернативи мети Пласту в ХХІ столітті та як її найкраще досягнути:

Так звана консервативна позиція має за мету вдержати Пласт таким як він є, чи радше таким як він повинен бути, без більших змін.

Хто заступає консервативну позицію? Це є ті пластунки й пластунки, які вважають, що в Пласті, в основному, все гаразд, що не треба вносити жадних змін, бо ситуація не є така критична, як дехто твердить; і теж ті, які вважають, що в наших умовах кожна зміна є непожана, незалежно від добрих інтенцій її пропонентів.

Амбасадорська пропозиція ставить за мету виховання нового покоління пластунів, яке б, крім традиційних пластових чеснот, вміло краще захищати інтереси України на Заході.

Хто є прихильником амбасадорської пропозиції? Це є всі ті, які бачать, що мимо нашого 35-літнього перебування в ЗСА чи в Канаді, ми політично взагалі не існуємо! Законодавці про нас, як націю, майже нічого не знають, а “Україна є на півдні Росії” Мимо нашої численности в діаспорі ми, як українці, не творимо жодного поважного бльоку голосуючих і з нами ніхто не рахується. Ми не виконали нашого обов’язку служби Україні. Єдина надія на зміну — це виховання наступного покоління пластунів з прицілом для досягнення цієї мети.

Метою двоторової альтернативи є тримати при Пласті, а тим самим при українстві, якнайбільше молоді — навіть, якщо вона добре не володіє українською мовою.

Хто ж пропонує двоторовість? Це всі ті, які чують як на пластовій оселі батьки-українці до дітей-пластунів говорять по — англійськи; ті, які чують як в наших церквах проповіді, а то й цілі Богослуження є по-англійськи; які чують — як священики поручають вірним йти до римо-католицького костела, якщо не вигідно йти до своєї церкви; і ті, які свідомі, що більшість пластових виховників не можуть провадити поважнішої дискусії посправною українською мовою — всі вони бачать в двоторовості рятуюнок нашої етнічної субстанції.

Щоб поєднати повищі три погляди компромісова позиція плянує з'єднати найбільше корисні чи приманливі пункти інших альтернатив і тим пристосувати Пласт до реальностей XXI століття.

Хто є за компромісовою позицією? — Всі ті, яким припадають до вподоби деякі попередні пропозиції, а теж ті, які вважають, що зміни конечні, але через консерватизм пластової верхівки пропозиції амбасадорства чи двоторовости не мають шансів бути в житті. Щоб хоч щось змінити, пропонують компроміс.

Розглядаючи аргументи на ті різні погляди, ми мусимо завжди пам'ятати, що до цих чотирьох позицій можна додавати ще й інші чи впроваджувати різні зміни, а найголовніше, що ці альтернативи не є, підкрескую НЕ Є, конкретними пропозиціями мовляв, "як змінити Пласт", а є лише підставою до ширшої дискусії серед всіх дорослих членів Пласту. По-перше, чи цілево заводити зміни в Пласті, а якщо відповідь буде "так", то в якому напрямі.

Більшість з нас ТЕПЕР бачить, що ми повинні були робити в 50-их чи 60-их роках, які зміни ми повинні були тоді впровадити, що опрокинути! Нашим обов'язком, як пластунів і українців, є подобати про те, щоб XXI столітті ми поглянувши взад, не мусіли казати собі: "Якби то в 80-их роках ми ті проблеми були передбачили, розглянули, обдумали й зробили те чи інше!" Ми маємо здібних молодих пластунів і пластунок з добрими ідеями, які зможуть придумати нові розв'язки для наших пластових проблем. Ми мусимо їх захопити та притягнути до співпраці, використати їх ентузіазм, їх свіжий погляд на справи, їхню спонтанність. Думаймо реально, думаймо всі, а головне — не гнущаймо наших ідей і нашої творчості. Проблема не є легка, але ми не можемо здатися, мусимо знайти розв'язку!

Наші думки, висновки чи пропозиції ми повинні продискутувати, спокійно й без надто великої емоції, впродовж наступних трьох років по станицях та осередках, узгляднити місцеві обставини та сучасні умови, щоби на другу сесію Конгресу ми могли вже предложити конкретні, обдумані пропозиції планування на майбутнє.

Пам'ятаймо, що майбутність належить до грядущих пластових поколінь, а нашим обов'язком є підготувати їм ґрунт, приготувати сприятливі умовини для розквіту того майбутнього. Тому ми мусимо встановити мету, подати точні шляхи до неї та зробити реальні плани як її досягнути.

ОРЕСТ ГАВРИЛОК
ЮРІЙ САЄВИЧ

Орест Гаврилок, "ЧМ" — референт
Юрій Саєвич, "ЧМ" — кореферент

СЕЛЕКЦІЯ ЧЛЕНІВ — АЛЬТЕРНАТИВА

Коли говоримо про селекцію, то це лиш інша назва для елітарности. Пласт для нас не є лиш одною з багатьох громадських організацій, тому не можна зводити його до рівня будь-якого іншого товариства, ні очікувати від нього того самого, чого очікуємо від інших організацій. Пласт — це **найкраща** організація, до якої мають належати тільки найкращі. Ото ж: елітарність, чи — як хочете — селекція. Те, що Пласт плекав елітарність, запевнило йому признання й пошану нації. Непотрібно довго шукати за доказами успішности такого підходу — досить поглянути на будь-яку ділянку українського громадського життя протягом остатніх 60 років: усюди на керівних становищах побачимо людей вихованих — в Пласті. В кожний період свого існування Пласт виплекував непропорційно високе число громадських діячів і провідників в багатьох діянках суспільного життя як в Україні, так і в діаспорі. На підставі власного досвіду наважимо сказати, що найменше 50%, а можливо до 80% тих молодих людей, які останніми роками створюють і активно працюють у різних українських правозахисних групах і комітетах, це — пластуні або колишні пластуні. А скільки є таких, які хоч, можливо, не дуже активні в українському суспільному житті, все ж таки завдячують Пластові те, що зберегли своє почуття українства й передадуть його своїм дітям? Вже самі ці приклади підтверджують, що мета й підхід Пласту — правильні, що ми були досі на правильній дорозі.

Однак, як буде в 2000 році? В середовищі, в якому ми живемо, проходять зміни, міняється й наша громада на Заході. Дедалі більше нашої молоді — це вже члени другого, а то й третього покоління українських переселенців. Назагал, українська молодь має більше вагоди жити поза українським середовищем, має до вибору багато більше занять і зацікавлень, які, можливо, не пов'язані з українським життям, і тому тепер важче затримати її при українстві. Пластові треба пристосуватися до тих і багатьох інших змін, які в майбутньому стануть ще більше різкі. Якщо ми згідні, що мета Пласту в 2000 році залишиться тією ж

самою, що й сьогодні, а пластовий виховний підхід далі буде оснований на принципах "Великої гри", то що зміниться? Зміниться середовище, пристосовуючись до нього, ми самі дещо змінилось, а найбільше зміниться живий матеріал, себто та молодь, яка — ми наліємось — буде майбутнім Пласту. І тут уже мова про селекцію, себто підбір молодих людей до членства в Пласті.

Дехто розумів елітарність Пласту, немов би до нього мали доступ лише самі вибрані, ті, хто відповідав якимсь високим вимогам. В Пласті від самих початків були й селекція й стандарти, на підставі яких проходило цю селекцію. Але це не мало нічого спільного з поняттям еліти як вищої кляси людей. І процес селекції й стандарти були й є цілком природні: хто почував себе українцем, хто бажав плекати "силу і тіла, і духа", для кого Пластовий Закон не був заважким, мав право вступати до Українського Пласту. Для наймолодших (кандидатів до новацтва) це рішення належало батькам. Хто, після деякого часу пластування, вирішив, що підхід організації або її мета не для нього, добровільно виступав з її рядів. У процесі селекції застосувались саме ці стандарти.

Якщо в Пласті 2000 року буде потреба перевести зміни, то вони повинні бути саме в напрямку повернення до цих стандартів — почуття українства, зобов'язаність плекати свої сили в підготові до майбутньої служби українському народові, володіння українською мовою. Справа в тому, що ми вже тепер дещо від цих стандартів відійшли. А якщо відходитимемо ще далі, то Пласт ставатиме все менше й менше Пластом, стане якоюсь іншою організацією. Можливо, й на таку організацію є місце й потреба, але що тоді заступить Пласт, хто виконуватиме ті функції, які Пласт протягом останніх сімдесяти років з таким успіхом виконував?

Подамо кілька прикладів. До пластових таборів приймають дітей, які до того часу взагалі не пластували, які не розуміють завдань Пласту, які не говорять українською мовою. Батьки дають своїх дітей до Пласту, чи просто до табору не тому, що розуміють мету Пласту, а лише тому, що не мають куди їх дати на час вакацій. Спеціалізаційні табори, організовані пластовими угрупованнями, відбуваються без дотримання навіть основних принципів пластування, мовляв, це лише важливе для виховних таборів. Усе це підриває дух правдивого пластування, унеможливує досягнення тієї мети, про яку ми згадували ра-

ніше. Пласт стає дедалі менше вірний собі, його місія губиться.

Ми маємо засоби для плекання елітарности. Першим з них є передумова знання української мови, щоб стати членом Пласту. Далі вимога постійної праці над собою, участі в українській школі, вимога жити за Пластовим Законом. Теперішній Правильник УПЮ вимагає, що коли юнак чи юначка не склали проби в приписаному періоді, то мають відійти з Пласту. Але я ще не чув, щоб когось на тій підставі викреслено. Ото ж маємо вимоги, яких проводи не переводять у життя. Провід видає накази, яких ніхто не виконує. Молодь бере собі приклад із старших і теж не має ніякого почуття обов'язку. Це потягає за собою легковаження всіх інших пунктів Пластового Закону. У висліді розкладається ціла система школення характерів. Пласт розминається із своєю метою й зводиться до т. зв. "гуд тайму". В очах ідейної молоді, яка шукає сатисфакції у виконванні високих вимог, ставлених законом, Пласт стає лиш ігранкою, без поважнішого значення. А разом з тим падає престиж Пласту в очах громади. Бо коли бачимо такі випадки, що, наприклад, юнак вибраний на Орликіяді гетьманичем під час свого урядування в прилюдному місці, на очах публіки, ламає Пластовий Закон, то це аж ніяк Пластові доброї слави не приносить. Громада питає: чи це справді є найліпше, на що Пласт спромігся?

Якщо ми хочемо затримати суть Пласту й продовжувати його місію, ми мусимо застосовувати ті самі стандарти, що обов'язували в нас від початків Пласту — суворості їх дотримувались. Якщо хочемо, щоб Пласт утримався на колишній висоті й далі виконував узяті на себе завдання — давати нації повновартісну провідну верству, тоді мусимо консеквентно придержуватися програми, яку життя перетопило в горнілі найважчих випробувань і доказало, щоб вона, як загартована криця, злібна любовитися постійних перемог і найкращих вислідів. А це значить — класти високі вимоги до себе самих і до молоді в наших рядах і суворо їх перестерігати. Очевидно, не може спричинити значне зменшення числа членства. Але це — добре. Нам найвища пора позбутися недуги масовости. Не є правдою, що в Пласті має бути місце для кожної української дитини. На це існують інші організації. Але в Пласті має бути місце для тих найкращих. Пласт повинен бути немов той орден, до якого дуже тяжко дістатися, бо в ньому згори є визначена максимальна кількість членів, якої не вільно переступити. Лиш

у нас тією максимальною кількістю має бути така, яку можуть охопити ті наші виховники, що мають вимагані кваліфікації й стоять на повній висоті своїх завдань. А таких у нас дуже небагато.

Коли йдеться про селекцію — про відповідь на запитання, хто повинен бути пластуном — то, судячи по тому, скільки уваги їм присвячено, найбільшою проблемою вважається — незадовільне знання української мови. Валентин Мороз свого часу твердив, що еміграція робить занадто великий наголос на знання української мови як мірило почуття приналежності до українського народу і що важливішим є те, що є в серці людини. До деякої міри він має рацію; ми знаємо, що в теперішніх умовах в Україні є багато таких, що почувають себе українцями, але знання мови втратили. Можемо навести приклад ірландців, які втратили власну мову, майже цілком присвоїли мову свого завойовника, але залишились ірландцями. Отже не слід нам цуратися кожного, хто втратив знання української мови й уважати його зрадником. Але також правда, що пластова метода багато залежить від створення, хоч би тимчасово, українського довкілля, зокрема в таборах — як кажуть — той клаптик української землі в чужому морі. Без такого середовища, без створення такої ізоляції, пластовий підхід втратить свою ефективність. Уживання української мови також викликає в пластовій групі почуття єдності, мовляв це щось наше, спільне, чого не має ніхто інший. Є й інші причини, чому українське морлення треба зберегти, як стандарт приналежності до Пласту. Ось хоча б те, що без знання української мови не можна дійсно пізнати української культури, яка є тим цвркуном, що входить у всі молекули пластової виховної програми.

Але — дехто скаже — наполягаючи на володіння українською мовою, ми відкидаємо багату молоді, яка хотіла б належати до Пласту. Ми — твердять вони — прирікаємо себе на вимирання, бо ж кількість дітей, які знають і говорять українською мовою, дедалі меншає.

Якщо навіть це й правда, то іншого вибору Пласт не має. Відкинути вимогу про знання мови означає самогубство — Пласт із власної волі перестане бути тією організацією, якою він був досі, а перетвориться в щось інше.

Якщо вимога щодо мови призведе до зменшення в членстві, але не до вимирання, то й не трагедія. Це просто означатиме, що Пласт вирішив ставити наголос на якості.

Але ми віримо, що ситуація не така безнадійна, як декому здається. Якщо ми чітко з'ясуємо, що Пласт собою представляє, якими стандартами й принципами ми керуємось, що Пласт може дати нашій дитині, українській родині, й українському суспільству, то ми можемо притягнути до себе багато тієї молоді, яка втратила зацікавлення Пластом саме тому, що він відійшов занадто далеко від своїх принципів. Молодь — ідеалістична, вона хоче належати до чогось доброго, сильного, її манить виклик. Пласт, який вірний собі, дає молодій людині ясний вибір: іншої такої організації немає. Ото ж, повернення до давніх стандартів, можливо, не лише не призведе до зменшення наших рядів, а до їх поповнення.

Ми повинні перейти від сучасного стану, де батьків намовляємо, щоб вони вписували дітей до Пласту (і то без уваги, чи маємо для їхніх дітей виховників і якими є вони, до ситуації, коли батьки будуть за нами ходити й побиватися, щоб їх дитину прийняли, а ми будемо мати лиш одне місце на кожних 10 охочих, для тієї одної найкращої дитини, яку батьки найкраще приготували, яка найкраще говорить українською мовою, яка має найкращі успіхи в школі, якої батьки готові дати найбільше підтримки й помочі Пластові тощо. Тоді може дійти до того, що батьки зараз від народження дитини будуть намагатися зарезервувати місце в Пласті для неї за шість років. А в міжчасі вони працюватимуть для Пласту, будуть переводити потрібні нам акції, помагатимуть у домівках і на оселах, будуть переводити коляду й здобувати Пластові фінансові засоби на видавництво й інші потреби, чи навіть переходити вишколи й готуватися, щоб стати пластовими виховниками своїх таки дітей. Бо сьогодні бачимо батьків, які прямо зі шкіри виходять, щоб післати своїх дітей до престижових шкіл, а завтра вони можуть робити те саме лише тому, щоб їхні діти дісталися до престижової елітарної організації, якою є Пласт. В усьому ми повинні мати почуття місії, почуття відновлення. Ми повинні знати, що робимо це не лише для того, щоб запевнити майбутність нашої організації, але в першу чергу для добра всієї української громади й українського народу.

Наголошення елітарності й обмеження членства в Пласті заставляє нас поробити до того відповідні приготування. Час дозволяє нам коротко згадати тільки два:

1. Конечно випрацювати програми діяльності для вжитку в пластових клітинах (роях, гуртках), які будуть менші числом,

а зате більше різномодні за віком, ступенями й статтю членства. Для цього можна до певної міри використати досвід малих пластових осередків і груп.

2. В уладах дорослого пластуства (УСП і УПС) потрібно відпустити тих, які полюбили вигідне й безжурне життя за тратили (або й ніколи не набули) почуття обов'язку самопожертви для спільноти, а залишити в наших рядах тих, які дійсно можуть бути ідеалом до наслідування для найкращих з-поміж української молоді: пластунів і пластунок.

На кінець дещо про задум організувати лінгвістичні табори для навчання української мови. Не вважаємо цієї пропозиції за вказану, ні за реальну. Не є завданням Пласту вправляти занедбані батьків, ані шкільної системи, ні конкурувати з нею. До того ж не віримо, що знайдеться багато охочих брати участь у таких таборах. Одиниці, звичайно, будуть — але аж так багато, щоб робити табір. Діти мають досить науки протягом року, а влітку мають претенсії на відпочинок. І хто мав би вчити у них? До того треба би відрядити наші найкращі виховні сили. Учас, коли нам брак виховників для обсади пластових частин і пластових таборів, таке роздібнення наших ресурсів не було б розумним. Краще не робімо з Пласту ще одної школи, а залишимо навчання нашим Рідним школам, даючи їм таку допомогу, яка лежить у наших спроможностях. А коли поставимо Пласт на належній висоті, то напевно дістанемо дітей, що добре говорять українською мовою — краще, ніж деякі наші теперішні т. зв. "виховники".

Ст. пл. Ксеня Мариняк

— дискусант

КОНСЕРВАТИВНИЙ НАПРЯМОК У ПЛАСТІ

Декому можливо цікаво — чому я пропоную консервативний напрям у Пласті. Це, якщо ви читали мою статтю в попереднім числі "Пластового Шляху" про виховні організації й українську мову, є моя відповідь на питання мови, мої думки на тему трьох головних пунктів згаданої моєї статті.

По-перше, програму Пласту повинні ми виконувати так, щоб вона відбулася виключно українською мовою, щоб моло-

дим пластунам було це цілком нормальним, а не якимсь тягарем.

І не вистачає, щоб діти розмовляли по-українськи тільки з виховниками. Треба, щоб члени роя гуртка між собою щебетали рідною мовою. Це доводить наші думки до другого пункту: Як це досягнути?

Неможливо добитися того, щоб пластуни не тільки воскресили ту українську мову на сходах і в таборах, але щоб і її якнайчастіше вживали в церквах, у школах, на вулиці і вдома. А українська мова вдома найважливіша справа. Без української мови вдома ми пропадемо не тільки як організація, але також, напевно, і як народ.

На базі вищеподаних пунктів легше собі уявити, що пластуни, які не дуже плінно говорять по-українському та які мають добру поставу, не були б загрозою нашій організації. Навпаки, ми б сумлінно й по-братерськи виконували б Пластовий закон, памагаючи цим членам ставити щораз повноціннішими українськими громадянами. Бо чи ви знаєте француза чи китайця, який вважає за рівноправного члена свого народу того, що має ім'я Лябонте чи Ліянг, але не цікавиться до тієї міри своїм народом, щоб навчитися своєї рідної мови?

Отже, виходить — можна бути консерватом без елітарності... Мій тато каже "Будуйте нове, але не руйнуйте старого". Це добра правда. Ми живемо в модерному світі й треба пристосуватися до обставин, які міняються. Але в основі я думаю, що Пласт займає унікальне місце в нашій громаді, та що в виховних справах наша підставова філософія не повинна мінятися. Дотепер мало нас навіть згадували те, що Пласт має в собі елемент "скавтіну", при чім ми стараємося виховати провідників української громади. Я думаю, що цей практичний аспект Пласту є багатьом дітям дуже корисний та доводобий, як і був він для мене. Тому вважаю, що ми не повинні його покидати. Навпаки, щоб діяльність новацтва чи юнацтва під час року була цікавішою, раджу, щоб виховники це споріднення наше з скавтіном підкреслювали, відхиляючись до паної міри від суророї програми. З огляду на це треба було б переробити новацькі та юнацькі проби, але признаю, що це не дуже консервативна ідея.

Мене часом лякає те, що майбутнє Пласту, інших організацій та українського народу залежить від нас старших пластунів, від усіх молодих українців. Але не відступаю від цієї — консервативної? — думки: волю, щоб Пласт зменшився чи завмер, замість дожити до того, що не могла б я з пластунами при ватрі порозумітися рідною мовою чи заспівати рідну пісню.

Лариса Янів-Фонтана

ПЛАСТУНИ АМБАСАДОРИ — АЛЬТЕРНАТИВА

Час, в якому лорд Бейден Паувел заснував скавтинг був прихожий тому. Молодь шукала ідеї, а тут рух, який поєднав індійську зарадність у природі та шляхетні лицарські засади поведінки, запозичені від середньовічних хрестоносних орденів, у модерне лицарство.

В Україні цей рух знайшов свою інтерпретацію в Пласті. Але пластуни ще додали собі дуже високий ідеал — любов Бога й України. Як ця любов може виявлятися, залежить від країни їхнього перебування і часу. Один із способів вияву цього ідеалу в житті тепер — бути юними амбасадорами.

Пластуни мусять собі здавати справу з того, що незалежно в яких країнах вони проживають — хоч і є вони громадянами тих країн, але їхнє походження українське. Вони мусять своїм спільнотам доказати, що українство є позитивним елементом їхніх систем. Осягнути це можна тільки інтеграцією, а не асиміляцією, себто бути громадянами країни поселення й одночасно працювати для своїх суспільств, не забуваючи, що тим ми заступаємо українські інтереси в світі. Таким чином пошана до української спільноти буде через те зростати.

Щоб такий підхід був ефективним — амбасадорство можна охопити пластовою програмою. Починаючи від програми новацтва, можна впровадити в ній певні речі. Амбасадорство могло б бути одним з іспитів умілостей. Точкувати добрі вчинки, що є у вимогах до проб, можна тоді, коли:

- 1) Вибирати твори з дитячої української літератури для шкільних проєктів у державних школах,
- 2) Дарувати забавки до місцевих лікарень,
- 3) Колядувати в дитячих лікарнях,
- 4) Писати картки до сиротинців.

Лишень один такий вчинок на рік допоміг би плекати шляхетність характеру та підняв би наше українство на вищий рівень духовости.

Мета такої амбасадарської активності — виховувати від дитинства громадян, які в майбутньому будуть активними не лише в українському житті, але також в житті свого довкілля. Це позитивне, що вже діти привчатимуться працювати для ближніх. Небезпека, проте, лежить у тому, що можна занедбати українську частину новацької програми.

На юнацькому рівні така програма може бути поширена, **більше** опрацьована. Юнацькі проби можна б отримати з вимогами щодо амбасадорства. Юнаки та юначки можуть помагати один одному у шкільних проєктах, які стосуються України. Це спеціально потрібне там, де виникають контроверсійні справи й молодь почувається непевно. Тут відіграє важливу роль юнацький виховник. Між іншим — не треба утікати від контроверсійних тем, їх радше конфронтувати відповідними працями. Ліпше такі конфронтації витрачувати в тісній гурті, ніж шукати помочі серед чужих.

Треба заохочувати юнацтво брати участь у шкільних імпрезах та кандидувати на провідні пости в школах. Таким чином наші учні зможуть мати нагоду впливати на шкільне середовище й давати в нього свій вклад.

Старші юнаки-юначки можуть брати участь у виборах своїх країн — у реєстрації виборців (залежно від обставин) при українських церквах і центрах. Таким чином юнацтво буде знайомитися з політичними справами, через це й наше громадянство буде брати більшу участь у політичних процесах своїх країн.

Харитативний аспект теж має важливу роль у такому, наприклад, підході до виховання: якщо трапляється якась локальна катастрофа, можна включитися юнацтву в існуючі громадські акції, або допомагати через Червоний Хрест.

Важливо також, щоб пластова молодь реагувала на статті, що появляються в локальній пресі, а тимбільше тоді, коли вони вимагають спростування.

Контакти з скавтами країн нашого поселення — це важливий аспект амбасадорства. Спільні зустрічі, чи okazійні табори, мали б відкрити доцільні лінії комунікації. Тоді також відкрилися б ширші горизонти для обох груп. Для цього треба підготувати відповідні чужомовні матеріали про Пласт і Україну.

Метою такої програми було б виховати людей, які будуть настільки компетентними й виробленими, щоб успішно слідкувати за всім, що стосується української справи на різних від-

тинках чужих середовищ, щоб при тому могли завжди реагувати. Це може бути дуже цікавим і дуже позитивним аспектом пластування. Небезпека лежала б в тому, що можна би занедбати нормальні потреби пластування.

Амбасадорство можна також мати в програмі старшого пластування. Це вже університетська молодь і молоді професіоналісти. Їхня праця повинна проходити на іншій рівні. Очевидно виховна праця є дуже важливим завданням старшого пластування. Це є samozрозуміле, бо ж пластуни таки найкраще виховують інших пластунів. Проте, є багато амбасадорських завдань, які б можна реалізувати. Молодь може ходити та брати участь у різних семінарах та імпрезах, в яких порушена буде справа України. Контroversійні теми треба конфронтувати та брати до уваги кожну нагоду, щоб виправляти всі помилкові дані, де б вони не появлялися.

Думки вгорі стосувалися старшого пластування — студентів. А тепер згадаймо старших пластунів професіоналістів. Тут відкривається велике поле до попису. Старші пластуни могли б входити у професійні товариства, могли б навіть бути на провідних постах. Таким чином українці зможуть впливати на різні професійні видання та на інтелектуальну верхівку країни.

Пластуни професіоналісти могли б входити в політичні системи країн свого поселення. Вони зможуть популяризувати у виборах кандидатів, прихильних українській справі, можуть і самі кандидувати на різні провідні пости. Щойно тоді українці зможуть впливати на політику тих країн, в яких вони проживають.

Контакти з пластунами в різних країнах також можуть бути в програмі діяльності старшого пластування. Виміна думок щодо методи пластування, дисципліни може бути для всіх дуже цікавою й корисною.

Мета таких амбасадорських акцій у старшому пластуванні — створити різні канали впливу на політичні та інтелектуальні верхівки країн, в яких ми — пластуни живемо. Позитиви в тому, що вже за два покоління від початку таких заходів українська ситуація у світі повинна б значно покращати. Слабка сторона лежить в тому, що через розпорошення старших пластунів-професіоналів, успіх такої діяльності їх залежить у великій мірі від особистої амбіції й почуття патріотизму кожного індивідуально.

Це думки амбасадорів з рядів новацтва, юнацтва та старшого пластування. Тепер дозвольте пару слів про ролі

сеніорату в амбасадарстві. Сеніори вже репрезентують завершення цілої програми амбасадорства. Самим фактом своєї дозрілості та життєвого досвіду сеніори є дуже цінний елемент пластового членства. Цей елемент має стабільні життєві становища, він може багато корисного зробити для української справи. Цей елемент може зробити дуже багато як дослідники, письменники, журналісти, науковці, політики, громадські діячі — всі як провідники українського роду. Через свою професійну працю вони можуть вплинути на науковий світ та довести йому, що українство доцільний і необхідний елемент у світовій проблематиці, воно актуальне в світовім суспільстві.

Старші сеніори вже входитимуть в життя як збирачі відомостей про історію життя українців в країнах їхнього поселення. Їхнім завданням було б передавати наступним поколінням висновки своїх дослідів, з'ясовуючи успіхи та помилки.

Мета такої діяльності сеніорату — забезпечити українську діаспору від загибелі. Може з часом українська діаспора стане елементом, стане силою, з якою інші народи будуть числитися, яку будуть шанувати. Бо з пошаною приходить сила, яка в ситуації бездержавності є нашою єдиною силою. Позитиви такої амбасадорської діяльності в сеніораті в тому, що така активність вже може переходити від покоління в покоління. Небезпечна така діяльність тим, що енергія і зусилля в ділянці амбасадорства зменшила б тоді насагу суто українського пластування, воно могло б бути занедбане.

Всі аспекти амбасадорства — чи то в новацтві, юнацтві, старшому пластуванні чи в сеніораті мають одну мету — виховати людей, які будуть працювати для добра свого народу. Вони будуть громадянами країн свого поселення, але будуть триматися свого коріння та пропагувати його з гордістю та пошаною.

Через те, що наше амбасадорство у зовнішнім світі до тепер є досить невироблене, тож ми тут присвятили йому нашу увагу. Але хочеться згадати принаймні те, що пластуни повинні також бути позитивними амбасадорами в українському світі. Пам'ятаймо приповідку, що "шляхетність починається вдома". Пластуни могли б входити в українське духовне життя. Наші релігійні провідники дуже часто є також і нашими національними провідниками. Через те нам треба свідомих духовних провідників. Якщо збережемо свою духовність та традиції, матимемо з чим іти у світ.

Пластуни могли б плекати взаємини з іншими українськими молодечими організаціями. Це повинно бути в дусі взаємної пошани та толеранції. Таким чином праця не буде подвоюватися і роздвібуватися, а навпаки, буде кристалізуватися та уточнюватися. Найважливіше було б те, щоб всі шляхетні принципи Пласту входили у життя. Пошана української спільноти до Пласту зростає, а тоді Пласт зможе відіграти роль лучника в українському суспільстві.

Вищезгадані думки є лишень концепти, які б треба проаналізувати. Але навіть малий їх відсоток може дати матеріал для застанови над ним і для переведення в життя.

Фактом є також, що пластуни розпорошені по цілому світі. Часи змінилися, а пластуни разом з ними. Тепер проблеми інші ніж були тоді, коли рух пластовий почався. Одне все ж таки не змінилося. Молодь завжди шукає ідеалів, навіть у найгірших часах. Але ці ідеали треба зробити зрозумілими молодим. Любити Бога й Україну — а як саме? Пласт — щоб притягнути та затримати ідейних людей — міг би поширити свої горизонти. Це ніяк не означає відходити від оригінальних ідеалів та метод пластування в природі. Але треба їх застосувати до часу й обставин. Праця не мусить кінчатися на таборах і домівках. Вона повинна йти в світ.

ЗВІТ З ПРАЦІ ПІДГОТОВЧОЇ КОМІСІЇ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО

(Першої сесії)

Підготовка 1-ої сесії ПКТ охоплювала такі аспекти:

1. Зорганізування Підготовчої комісії
2. Контакт і співпраця з Дослідно-Плянувальною Комісією ГПБ, головне з проводами УПС і УСП і КПСтаршинами,
3. Інформація і пропаганда,
4. Технічна підготовка і переведення 1-ої сесії.

1. В січні 1984 року ГПБ покликала мене на голову Підготовчої Комісії, а до квітня скомплектовано її в такому складі: пл. сен. Тереса Бень (відповідала за переведення дискусійної лави у Вашингтоні та інформувала про ПКТ Плем'я "Перші Стежі"; пл. сен. Юрій Богачевський (від ГПБ — технічна підготовка 1-ої сесії); пл. сен. Вячеслав Вишневський — голова УПС-у в

ЗСА (відзнака ПКТ); пл. сен. Юрій Даревич і ст. пл. Христя Ковальська — відповідальні за інформацію та переведення підготовчих дискусійних лав у Канаді; пл. сен. Василь Мочула — заступник голови Підготовчої комісії як булавний УПС — лучник Підготовчої комісії і УПС; ст. пл. Боян Онишкевич — булавний УСП — лучник й інформатор уряду; пл. сен. Петро Содоль — контакт з Німеччиною — технічне переведення 1-ої сесії; пл. сен. Володимир Соханівський — редактор конгресових матеріалів у "Пл. Шляху"; пл. сен. Леся Юзенів — редактор конгресової сторінки у "Свободі" і секретар комісії; ст. пл. Роман Юзенів — референт УСП ЗСА — інформація уряду, справи технічної підготовки 1-ої сесії.

З уряду до Комісії входила голова Дослідно-Плянувальної Комісії — пл. сен. Лариса Онишкевич. До Підготовчої комісії були запрошені через КПС представники країн: Великобританії, Аргентини, Австралії і Німеччини.

Для тяглости праць Конгресів та як дорадчий голос запрошено до Дорадчої Комісії ПКТ пл. сен. Анастаса Фіголя і пл. сен. Яра Гладкого — голову Круга досвіду та голову ГПР пл. сен. Тараса Дубрака.

Деталі праці місяцями подані в залучнику — календарі.

2. Комісія діяла в близькому контакті та в дружній співпраці з головою Дослідно-Плянувальної комісії, Проводом ГПБ, зокрема з її Головою та з булавними УСП і УПС. Дорадча Комісія (члени у різних країнах) одержувала всі письма і матеріали, пов'язані з підготовкою 1-ої сесії, а член її — пл. сен. Яро Гладкий служив заввагами та порадами. З КПСтаршинами добра співпраця була головне з Австралією і ЗСА. Там обіжниками КПС інформували своє членство про Конгрес, передавали запитники пов'язані з конгресовою проблематикою. На терені ЗСА переведено 6 дискусійних лав та декілька в Австралії. З іншими країнами, на жаль, комунікація була в більшості однобічна, а шкода, бо членство хотіло інформацій, яких не одержувало з неясних причин.

3. Інформація про ПКТ йшла: 1) **До членства Пласту:** а) обіжниками, б) через КПС, "Слово" (орган УПС), Пластовий Шлях — намічено два числа до 1-ої сесії, однак вийшло тільки одне з конгресовою тематикою, а друге містить матеріали відбутої вже 1-ої сесії. 2) **Інформація для громадянства у загальній пресі:** а) Сторінка пластової конгресової тематики у "Свободі" й у "Народній Волі". б) Окремі інформативні статті були друковані в "Свободі", "Америці", "Народній Волі", "Юкренієн Віклі", в "Меті" і можливо в іншій пресі, про що нам невідомо.

Всі ці матеріали Комісія вислала КПСтаршинам з проханням публікувати їх у їхніх крайових часописах, що виконано тільки частинно.

4. 1-ша сесія ПКТ відбулася поруч з ІХ-им КУПО, тому й частина технічної підготовки покривалася з загальною підготовкою КУПО.

Сесією вміло проводив передсідник пл. сен. Володимир Базарко.

За дискусійні лави і підбір дискутантів відповідала голова Дослідно-плянувальної комісії пл. сен. Лариса Онишкевич. (Програма сесії подана окремо).

До переведення бенкету, як кінцевої частини сесії, запрошено пл. сен. Юлю Войчишин, до програми на головного промовця — голову СКВУ пл. сен. Петра Саварина, а до містецької частини пл. сен. Теодосія Крупю і співака ст. пл. Данка Андрусичина.

Підсумки розпочатого ПКТ. Його етап за нами. Метою ПКТ було — у співпраці з проводами КПС інформувати про ПКТ, про його проблематику, переводити дискусії, опитування, дискусійні лави, словом — зрушити дорослих членів Пласту думати та аналізувати сучасне, щоб була змога плянувати майбутнє. Це вдалося тільки частинно, постільки — наскільки КППроводи самі вірили в доцільність та важливість ПКТ, наскільки вони самі ввійшли у підготовчий процес на своєму терені. Можна було відчувати стриманість та певне недовір'я до передконгресової ситуації, часами байдужність, мовляв, — у нас проблеми дня, з якими треба давати раду сьогодні, не думати про Пласт в 2000 році. Були також прояви свідомого бльокування інформацій в терен. А це й було причиною пинявої або й неіснуючої інформації про запланований ПКТ в крайових часописах (крім ЗСА), хоча вона повинна була бути, бо ми найбільша і найсильніша організація молоді в діаспорі. Це деякі з головних невдач.

До позитивів слід зачислити сам факт, що ПКТ розпочався. Його перша сесія (як нас інформують) була для його учасників приємною несподіванкою. Для тих, які боялися альтернативів конгресової тематики, 1-ша сесія була запевненням, що немає ніхто плянів “валити” оригінальних основ Пласту. А далші позитиви це:

- смілива конфронтація пластових ідей з дійсністю,
- численна участь активного членства та їхнє щире зацікавлення конгресовою проблематикою, майбутнього Пласту,
- дискутанти, головні представники молодого пластового покоління, були на висоті своїх завдань,

— будши в контактi з дійсністю, вони шукали, по-новому реалістичних розв'язок проблем Пласту, не забуваючи при тому про його ідейні основи.

Ці факти заохочують нас вірити в майбутнє Пласту.

Тільки перший етап ПКТ за нами, далші його фази перед нами. Від поширення його проблематики, студій існуючих виховних та постанов вислідної сесії за три роки, залежатиме майбутнє Пласту. Це — частинно, бо головне є те, чи буде в нас, всюди, де діє Пласт, без огляду на деякі крайові чи льокальні різниці, досить послідовности та пластового сумління переводити винесені постанови в життя. Від цього залежатиме сила Пласту та його майбутнє обличчя.

Сугестії для далших праць Пластового Конгресу Третього

1) Для праці до постійної Конгресової комісії повинна увійти голова колишньої Дослідно-плянувальної комісії.

2) У працях до II-ої сесії ПКТ (інформація, підбір людей теми дискусій) мати на увазі всі країни, де діє Пласт, а не тільки зосереджуватися на Канаді і ЗСА.

3) “Пластовий Шлях” повинен далі бути інформативним засобом конгресової проблематики (навіть, якщо виходитиме неперіодично).

Не лякатися навіть драстичних поглядів щодо майбутнього Пласту, бо приклад думок панелістів 1-ої сесії був доказом, що молода пластова генерація думає здорово, реалістично і по лінії пластових ідейних основ.

При нагоді цього звіту за щирю і дружню співпрацю висловлюю пластоває спасибі:

- голові Дослідно-плянувальної комісії,
- всім членам Підготовчої комісії,
- членам Дорадчої комісії,
- Начальному Пластунові,
- Президентові СКВУ,
- провідникам і членам дискусійних лав,
- Станичній Старшині Кергонксону,
- передсідникові 1-ої сесії,
- всім Подругам і Дружям, які допомагали в переведенні дискусійних лав і бенкету, в опитуванні, в переведенні бенкету, декорації залі нарад,
- всім, хто причинився до підготовки та переведення 1-ої конгресової сесії, чи то під час Конгресу, чи по станицях.

З радістю признаюсь, що за час праці у підготовці першої сесії ПКТ в моєму серці поновно утвердилася віра в пластову дружбу і співпрацю, чого щиро бажаю всім, хто далі вестиме акцію підготовки другої сесії ПКТТретього.

Пл. сен. Люба С. Крупа, П. С.

ПІДГОТОВЧА КОМІСІЯ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ТРЕТЬОГО

Календарець — підготовка 1-ої Сесії Пластового Конгресу
Третього

(Контакт-листування з КПС-ми, повідомлення, преса, сходи)

Січень 1984 — ГПБулава покликала мене на голову Підг. ком., підшукування членів до комісії.

Лютий:

12-го Проголошення Пл. Конгресу, Третього.

Повідомлення всіх КПСтаршин, прохання про доповнення Комісії членами з країн, прохання перевести дискусії.

25-го Об'ява до преси і країн, вислано теми (проблематика).

19-го Сходина голови ПК III ПК у Торонті з членами КПСтаршини членами комісії з терену Канади (справи: дискусії по станицях, конгресова проблематика, преса).

22-го Запрошення пл. сен. В. Соханівського редагувати "Пластовий Шлях" з конгресовою проблематикою;

Дискусійна лава на тему 4-ох альтернатив Пласту в 2000 році відбулася у Філядельфії.

Телефонічний і особистий контакт з головою Дослідно-плянувальної Комісії в справах Конгресу і його організації.

Березень:

3-го Панель в Нью-Йорку;

4-го Лист до КПС ЗСА в справі дискусій по станицях;

28-го Листи до станиць ЗСА, висилка матеріалів і афіш;

Листи до країн;

Передано матеріали й афіші до Канади (через Б. Голинського). Їх ніхто (з повідомлених про передачу) не відібрав.

Квітень:

Скомплектовано повний склад Підготовчої комісії.

Вислано матеріали до конгресової сторінки у "Свободі".

Травень:

Переслано матеріали Редактору **Пластового Шляху** до 1-го "конгресового числа".

Телефонічний контакт з членами комісії в справі панелів.

Телефонічні розмови зі всіма станицями ЗСА в справі переведення панелів.

28-го Телефонічна розмова з Юрком Даревичем відносно сходин. На його внесок назначено їх на 14-го липня в Нью-Йорку.

Червень:

16-го Листи до Крайових Пл. Старшин в справі представників до комісії, вислано запитники Дослідно-Плянувальної Комісії.

19-го до КПСтаршин подано склад Підготовчої Комісії і запитники.

20-го вислано запитники таборовим проводам ЗСА,

20-го Запрошення до Дорадчої Комісії Яра Гладкого, А. Фіголя і Т. Дурбака.

Зустріч з О. Кузьмович для інформації "про підготовку попередніх Конгресів, запрошення до Комісії (не прийняла).

23-го до А. Фіголя, до Начального Пластуна з проханням мати слово на 1-ій сесії ПКТ-го.

Липень:

14-го Сходина Підготовчої Комісії і ГПБ,

19-го до станиці Кергонксон з проханням технічної допомоги в оформленні сцени на сесію,

19-го до Дорадчого Комітету,

19-го до Софії Геврик — виставка на сесії,

19-го до В. Соханівського про 2-ге число "П. Шляху",

19-го вислано протокол зі сходин,

19-го до В. Янішевського з проханням вести бенкетом,

19-го КПС-ин щоб постаралися про інформацію про Конгрес в пресі їхніх країн.

Серпень:

9-го до А. Фіголя — у справі приїзду,

17-18-го сходина голови ПК і голови ГПБ з членами КПС Канади і членами комісії з Канади — справи: дискусії по станицях, інформація в пресі Канади про Конгрес,

23-го вислано до Канади записку з підсумками рішень зі сходин.

25-го Сходина Комісії голови Дослідно-Плянваної Комісії, членів ГПБ для перевірки виконаних завдань та дальшого плянування підготовки,

Передано до "Америки" і "Народної Волі" та до канадської преси повідомлення про Конгрес.

Вересень:

4-го Вислано матеріяли про Конгрес до "Юкраїніян Віклі" і англомовної "Америки",

Відповідь другові Людкевичові з Лос Анджелес,

До А. Фіголя про слово на сесії,

С. Геврик — справа виставки,

В. Базарко — прохання бути председником сесії,

Вислано протокол до членів Дорадчої і Підготов. Комісії.

19-го Аі Фіголя і Т. Дубрака — прохання засяг теми і час їхніх доповідей.

До пл. сен Яроша з Отави інформація про Конгрес.

Вислано запрошення до Круга Досвіду та до країн для їхніх заслужених пластунів.

22-го Сходини — проба панелів в Нью-Йорку.

Панель в Чикаго.

Панель в Ньюарку.

Запрошення до Президента СКВУ П. Саварина.

До Христі Ковальської — програма сесії.

До Юлі Войчишин — прохання вести бенкетом.

Дискусійна лава в Торонті.

пл. сен. Люба Крупа

Безспірно передумовою започаткування і ведення виховної пластової праці є наявність відповідних виховників. Тому Пласт не може стосувати масового набору молоді у свої ряди там, де тих виховників у достатній кількості немає.

Випадки неуспіхів у пластовій праці є доказом того, що провідник був невідповідний, та що пластова метода не була правильно, а й цілком стосована, а не доказом того, що пластова метода не відповідна.

**3 резолюцій Заг. пл. з'їзду
(1. Зборя КУПО) з 1954 р.**

Пластові Вісті

НЕПЕРІОДИЧНИЙ ВІСНИК

ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

Рік 36 Торонто, 20 березня 1985 ч.: 1/85/47

В цьому числі "Пластових вістей":

Черга 1/85 Об'ява Головної Пластової Булави з 2 січня 1985 про відбуті 9-ті Збори Конференції Українських Пластових Організацій 5-7 жовтня 1984 р.

Черга 2/85 Об'ява Головної Пластової Булави про відбуття першої сесії Пластового Конгресу Третього — 6 жовтня 1985 р.

Черга 3/85 Об'ява Головної Пластової Булави про доповнення складу Головної Пластової Булави.

Черга 4/85 — Повідомлення про обов'язуючі правильники Сесії поміщені в числі 1-2 (72-73) "Пластового Шляху".

ОБ'ЯВА

Черга 1/5

Головної Пластової Булави з 2 січня 1985 року про відбуті 9-ті Збори Конференції Українських Пластових Організацій.

Дев'яті Збори Конференції Українських Пластових Організацій відбулися 5-7 жовтня 1985 року в Кергонксоні, стейт Нью-Йорк у З'єднаних Стейтах Америки в приміщеннях Українського Народного Союзу.

У зборах взяли участь представники всіх крайових пластових організацій — членів Конференції в особах голів крайових пластових рад, голів і членів крайових пластових старшин в кількості 40 осіб, які заступали 67 мандатів. Крім цього, взяли участь у зборах — Президент Світового Конгресу Вільних Українців — пл. сен. Петро Саварин, Начальний Пластун пл. сен. Юрій Старосольський, члени Головної Пластової Ради й Головної Пластової Булави в кількості 21 осіб. Гостей — 73 без права голосу.

Зборами проводила Президія в складі:

пл. сен. Софія Качор (Канада) — голова
пл. сен. Роман Олесницький (Австралія), пл. сен. Володимир Базарко, пл. сен. Ярослав Гаврих (ЗСА) — заступники
пл. сен. Наталка Головата і пл. сен. Марійка Гельбіг — секретарі.

У висліді переведених нарад Збори схвалили: 1. резолюції й рекомендації, 2. обрали нові органи Конференції.

Черга 2/85

Перша Сесія Пластового Конгресу Третього відбулася 6 жовтня 1985 р. в рамках 9 КУПО. Нарадам ПКТ відведено було день 6. 10. 1985. Всі інформації та матеріали з цієї Сесії поміщені в числі 1-2 (72-73) "Пластового Шляху".

Підготовою тематики ПКТ-го займалася Дослідно-Плянувальна Комісія під проводом пл. сен. Лариси Залеської-Онишкевич. Підготовку Конгресу провела Підготовча Комісія ПКТ, яку очолювала пл. сен. Люба Крупа.

Черга 3/85 Згідно з постановою Головної Пластової Ради про обов'язуюче назовництво в Уладах Пластових Новаків і Новачок з 4 жовтня 1984 р. за повідомленням ГПРади з 5 грудня 1984 р. та за підписами пл. сен. Тараса Дурбака — голови і пл. сен. Віктора Яворського — секретаря, подаємо до відома, що Правильник Уладу Пластових Новаків і Пластових Новачок, який досі обов'язує, був прийнятий у вересні 1973 року. Він є важливий у всіх статтях, за винятком назовництва, а саме:

а) В Пласті обов'язує без змін назва "пластовий новак/пластова новачка, а в слід за тим є правильною назва "Улад Пластових Новаків/Новачок".

б) Правильником цим можна користуватися, справивши назовництво, згідно з пунктом а), що вгорі.

в) Кожний вихавник чи власник такого правильника може сам внести зміни, як це зазначено вгорі.

2. Правильники Уладу Пластунів Юнаків і Уладу Пластунук Юначок ч: I і II лишаються важливі без змін (вони прийняті 1961 і 1962 рр.)

2. Правильник УСП прийнятий 16 червня 1976 р. лишається без змін.

4. Правильник УПС: далі обов'язує той, що затверджений в 1968 р.

9-ті ЗБОРИ КУПО, 5-го і 7-го ЖОВТНЯ 1984

ЗАГАЛЬНІ РЕЗОЛЮЦІЇ

1. Збір КУПО вітає весь український народ в Україні і в діяспорі та заявляє свою солідарність з ним у його змагу до самостійности.

2. Вітаємо Ієрархії, Голов Українських церков, організації української молоді, всі церковні, наукові, громадські та політичні організації. Зокрема вітаємо НТШ з його 110-річчям.

3. Збір вітає члена нашої пластової родини — пл. сен. Петра Саварина на пості президента Світового Конгресу Вільних Українців, і заявляє свою всесторонню підтримку у його праці.

4. Український Пласт вповні ввійде у підготовку й відзначення 1000-річчя Хрищення України, заявляючи всесторонню підтримку єдности в цих святкуваннях нашим Церквам. У виховній діяльності переведе відповідні річні гасла, імпрези, гутірки, табори тощо, щоб в цей спосіб члени Пласту гідно відсвяткували цю велику подію в історії нашого народу.

5. Збір КУПО звертається до церковних ієрархів і української спільноти піднести престиж та втримувати й поширювати вживання української мови.

Закликаємо:

а) наших священників посилити українське мовлення та плекання української мови в наших церквах;

б) наші світські організації берегти українське мовлення в діяльності й активно підтримувати українські школи та наукові установи;

в) наших провідних осіб користуватися українською мовою і тим дбати й про її престиж;

г) українську спільноту — розгорнути цілу систему вивчання, поширення і піднесення рівня знання української мови;

г) закликаємо зокрема батьків, щоб звертали особливу увагу на плекання (мовлення і його культури) української мови в житті своїх родин.

6. У зв'язку з проголошенням міжнародного року молоді, пластуни вітають молодь в Україні і заявляють свою солідарність з нею в її змаганні зберігати, вивчати, вчитися й плекати рідну українську мову, не зважаючи на неймовірну посилену русифікаційну політику ССРСР. Пласт також звертається до молоді світу стати в обороні прав молоді вчитися і спілкуватися своєю рідною мовою.

7. Конференція Українських Пластових Організацій стверджує потребу безпосереднього і живого зв'язку молоді з Україною, і відповідно до того рекомендує провадити виховних урядів УПЮ і УСП:

1) Впровадити в програму УСП та старшого юнацтва засвоєння знання про сучасну Україну.

2) Студіювати й використовувати досвід й переживання тих пластунів і пластунок, що були в Україні, в дальшій пластовій програмі і в плануванні дальшої діяльності Пласту, спрямованої до України.

3) Створити при ГПБ окрему комісію, яка розгляне цілий комплекс проблем пов'язаних із безпосереднім і живим зв'язком пластової молоді з Україною, випрацює до цього рекомендації й представить їх ГПБ і КПСтаршинам.

4) Створити при ГПБ окрему комісію, яка має слідкувати за всією культурною продукцією в УРСР, тобто літературою, фільмами, музикою, виданнями тощо і звертатиме увагу пластової молоді через пластові видання на те, що варте уваги.

5) Заохочувати пластову молодь листуватися з своїми рідними й ровесниками в Україні.

6) Втримувати тісний зв'язок з українськими правозахисниками, що опинилися на Заході, з метою зацікавити їх Пластом та скористати з їх особистого знання України.

8. Доручаємо продовжувати по всіх країнах і всіх осередках дискусії на теми, порушені на першій сесії III-го Пластового Конгресу.

9. Ще раз пригадуємо, що передумовою приналежності до будь-якого пластового уряду, є передплата відповідного журналу.

РЕЗОЛЮЦІЇ КОМІСІЇ УПН

Резолюції:

1. Здійснення програми новацького виховання залежить від добрих новацьких виховниць і виховників, тому:

а) всю увагу скерувати на їх якість та відповідні вишколи й дошки. Практичний початковий досвід набуває новацький виховник під наглядом досвідчених виховників;

б) використовувати виховний потенціал батьків — колишніх новацьких виховників у праці з новацтвом.

2. З уваги на важливість УПН, який є середовищем для початкового формування основних рис пластового характеру, треба, щоб новацькі виховники мали визнання і підтримку пластових провідів відповідно до виконуваних ними завдань.

3. Закликаємо новацьких виховників, щоб об'єдналися в "Орлиному Крузі", користувалися допоміжними матеріалами, видаваними "Орлиним Кругом", і журналом "Готуйсь" та співпрацювали з ними.

4. "Орлиний Круг" висловлює подяку з признанням для редакції "Готуйсь" і органу новацьких виховників "Вогонь Орлиної Ради".

5. У системі новацького виховання, новацьке таборуння є основним засобом. Щоб поставити новацьке таборуння на відповідному рівні, треба перевірити дотеперішні практики, упорядкувати систему таборового виховання і подбати про вишкolenих та досвідчених вихованків для ведення таборів новацтва. У випадку браку кваліфікованих виховників новацтва і неможливості позитивно полагодити цю справу, треба відкликати табір.

6. Опрацювання програми й методики ведення різновікових і різностатевих роїв незвичайно важливе і тому треба якнайскорше виготовити відповідну програму.

7. Пропонуємо, щоб новачки в додатку до однострою новачок могли вдягати довгі штани брунатного (коричневого) кольору, як заїде потреба.

8. У виховній праці з новацтвом зв'язок з батьками необхідний, тому треба вимагати від батьків більшої співпраці.

Рекомендації

1. Виховна комісія УПН заявляє свою підтримку новацького правильника, схваленого 6-ми Зборами КУПО в днях 1-3

вересня, 1973 р. і підтвердженого (ратифікованого) більшістю двох третіх Крайових Пластових Організацій — членів Конференції (Австралія, Аргентина, Велика Британія, Канада і Німеччина), в якому була вирішена справа назви Уладу УПН.

РЕЗОЛЮЦІЇ КОМІСІЇ УПЮ

1. В процесі самовиховання до часу прийняття до УСП виховник не повинен залишати гуртка, але активно допомагати у виховному процесі. Тому, рекомендуємо, щоб всі гуртки мали пластових виховників. Для ближчого пояснення Скобин Круг виготовив уточнення поняття інтерпретації самовиховання, подаючи до цього обґрунтування. (Див залучник до Резолюції УПЮ.)

2. Дати змогу зацікавленим станицям чи країнам створити новий улад для вікової групи 16 — 19 літ на експериментальній базі. Проект правильника та програма вже розпрацьовані членами Скобиного Круга. Зацікавлені зголосяться до проводу Скобиного Круга і їм звітуватимуть.

3. Доручається ГПБулаві зробити відповідні зміни в правильнику УПЮ на експериментальній базі, щоб не суперечив пропонованому додаткові в справі статево мішаних куренів, а саме:

Додаток до Правильника УПЮ

Мішані курені

1. Побажаним є, щоб курінь складався виключно з гуртків юнаків, або виключно з гуртків юначок. Натомість в місцевостях, де немає відповідної кількості юнаків чи юначок для створення двох гуртків юнаків або двох гуртків юначок (і разом з цим куреня юнаків чи юначок), Крайова Пластова Старшина, за рекомендацією Станичної Старшини, може дати дозвіл на створення мішаного куреня, під умовою, що в цій місцевості:

а) діють упродовж бодай одного року щонайменше один самостійний гурток юнаків і один самостійний гурток юначок,

б) діють одночасно щонайменше один рій новаків і один рій новачок, з яких в наступних роках переходитимуть до юнацтва нові члени — прихильники;

в) є виховник або виховниця, яка відповідає вимогам правильника УПЮ і має кваліфікації на зв'язкового (-ву), та зобов'язується працювати як

зв'язковий (-ва) впродовж щонайменше двох років.

2. Мішаний курінь мусить діяти згідно з усіма вимогами правильника УПЮ у зв'язку з радою гурткових, курінною радою, та з обов'язками й правами курінних діловодів. Після пробного періоду (3 до 6 місяців), підготовчий мішаний курінь, який відповів на вимоги правильника УПЮ щодо реєстрації, може бути вписаний у реєстр куренів УПЮ, і Крайова Пластова Старшина надає йому порядкове число, починаючи реєстр мішаних куренів від числа 100.

Юнаки й юначки, як рівноправні члени мішаного куреня, мають однакове право голосу на курінній раді, і однакове право кандидувати й бути вибраними на будь-яке діловодство в курені, і тимсамим, разом з гуртковими увійти в склад ради гурткових.

4. Мішаний курінь зобов'язується існуючі приписи правильника УПЮ щодо розв'язання куреня.

4. Велика Рада Скобиного Круга доручає новообраному прововоді організувати з'їзди Скорбиного Круга принайменше раз у рік. При виборі місця з'їзду брати до уваги також західні місцевості США і Канади та інші країни пластової діаспори.

5. 9-ті Збори КУПО стверджують, що пластова преса й пластові видання надалі є важливим чинником у пластовій виховній системі, як засіб зв'язку і виховання. Пластова організація, а зокрема країни мусять своїми людськими й фінансовими засобами — й надалі підтримувати появу пластових журналів і інших видань.

6. 9-ті Збори КУПО стверджують, що "РЕКОМЕНДАЦІЇ В СПРАВАХ ВИДАВНИЧИХ", які були прийняті на Пластовому Конгресі Д-му, є далі важливими й актуальними для нашої організації в нашій теперішній дійсності. КУПО закликає Головну Пластову Булаву й Крайові Пластові Старшини й надалі керуватися напрямними, які були подані в цих рекомендаціях.

7. Пропонуємо виховному секторові ТПБ видавати короткі "Інструкції для виховників щодо використання журналом Юнак". У цих інструкціях були би вказівки, як вживати матеріали даного числа на пластових сходинах й інших заняттях.

8. Скобин Круг складає признання всім редакторам за доволітню постійну, дбайливу й фахову працю видавання пластового журналу "Юнак" і "В дорогу з юнацтвом".

9. Додати до однострою юначок довгі штани брунатного кольору. Дозволяється куреням УПЮ вибір накриття голови: беретка або капелюх.

10. Рекомендується ГПБ проголошувати гасла лише за попереднім узгодженням їх з КПСтаршинами.

11. Рекомендуємо, щоб для організування з'їздів Скобного Круга покликати до помочі провідникові СК проводи вишкোলів УПЮ Канади і ЗСА.

12. У зв'язку із 40-річчям створення Української Головної Визвольної Ради (УГВР), яка стала з днем 15 липня 1944 року політичним проводом для збройних відділів УПА, 9-ті Збори КУПО відмічують активну роль пластунів і пластунок в останніх визвольних змаганнях українського народу в часі 1942-1953.

Пластуни, молоді українці, виховані в Пласті, займали багато провідних становищ у цій збройній боротьбі, а Гетьманський Скоб Роман Шухевич був Головою Генерального Секретаріату УГВР і рівночасно Головним Командиром УПА.

Ідейна платформа УГВР, за яку боролися воїни УПА, спричинилася у великій мірі до постання руху опору в Україні в 1960-тих і 1970-тих роках в обороні національних і державних інтересів українського народу. Цей рух під назвою дисидентів існує досьогодні.

Пластовим виховникам треба збільшити у пластовій програмі тематику боротьби з окупантами всіх українських збройних сил років 1941-53, зокрема побільшити кількість гутірок історичного характеру, теренових ігор та святкових ватер. З цією метою рекомендуємо ГПБ, тобто Головній Булаві УПЮ, виготовити збірку виховних матеріалів про цей період нашої історії для використання на пластових таборах і в програмі сходин.

РЕЗОЛЮЦІЇ КОМІСІЇ УСП

Резолюції Комісії УСП

1. Комісія УСП закликає крайові проводи УСП прийняти і ввести в життя новий формуляр зголошення, який включатиме права і обов'язки членів уладу УСП. формуляр буде виготовлений Головним Булавним УСП згідно з дорученням XII З'їзду УСП.

2. Комісія УСП закликає курені УСП включитися в дію єдності Пласту активним посиленням зв'язків із своїми членами в різних країнах, а особливо нав'язанням комунікації з осередками УСП по різних країнах.

3. З огляду на малий чисельний стан УСП по декотрих країнах, де існує Пласт, комісія УСП підтримує створення експериментальних мішаних куренів по тих країнах.

4. Комісія УСП закликає членів УСП брати активну участь у Світовому Конгресі Молоді під час Року Молоді — 1985 —, як піддержку програми СКВУ та працю його голови, пл. сен. Петра Саварина.

VIII

Побажання

1. Комісія УСП закликає до ближчої співпраці між членами УСП і УПС.

2. Комісія УСП підтримує ідею злучення пластових журналів "Готуйсь", "Юнак" і "Пластовий шлях" в одну публікацію (до 1986 р.), в якій теж могла б з'явитися сторінка для виховників з порадами — як найкраще використати дане число у виховній праці, як і також поліпшити справи УСП.

3. Комісія УСП закликає всіх членів УСП причинитися до того, щоби Пласт присвятив у своїй програмі увагу виробленню релігійного відчуття і чуйности до релігійних справ в житті пластунів.

РЕЗОЛЮЦІЇ КОМІСІЇ УПС

1. Збір КУПО доручає Головному Булавному УПС достосувати правильник УПС до статутових постанов КУПО, головню щодо вимог членства й устроєвої побудови Пласту, і в якнайкоротшому часі довести до його формального схвалення.

2. Доцінюючи вартість і потребу пластової преси так у виховній дії, як і для втримання ідеологічної єдності пластової організації, З'їзд КУПО закликає УСП і УПС фінансово допомогти пластовому видавництву розбудовою видавничого фонду Сірого Лева пластовим заробітком і індивідуальними пожертвами.

3. Пластовий сеніорат у свідомості своєї відповідальности за майбутнє Пласту підкреслює потребу віднови наших моральних сил і плекання дійсної і всесторонньої дружби у тісній співпраці, взаємній пошані і довір'ї між усіма членами сеніорату і старшого пластуництва.

Резолюції Комісії Пластприятю

1. Рекомендуємо виховному секторові переводити для батьків пластової молоді курси новацьких і юнацьких виховників, щоби батьки могли помагати у виховній праці, головню там, де заходить того потреба.

2. Рекомендуємо Крайовим Пластовим Старшинам усучаснити і перевидати брошуру під заголовком "Батькам про Пласт" та поширити її у всіх країнах.

IX

“Пластові вісті” — неперіодичний вісник Головної Пластової
Булави Число 1/85 /47/

Видає: Головна Пластова Булава

Адреса: Пласт — ГПБ
2199 Блур Стріт Вест
Торонто, Онт. М6S 1N2
Тел.: (416) 789-7855

За зміст відповідає: генеральний секретар ГПБулави

Редактор: пл. сен. Антоніна Горохович

Відбито 50 примірників.

З М І С Т

В Л А С Т И Н І Ї
П Л А С Т О В О І С Т А Н И Ц І
І Н Т Е Р Н А Ц І О Н А Л Ї

РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ

XXX: Знайомтесь з матеріалами ПКТретього — — — — —	1
СО СВЯТИМИ УПОКОЮ — поклін Померлому Патріярхові Йосифові Сліпому 3	
МИТРОПОЛИТ СТЕФАН: Привітання на ІХ Збір КУПО і ПКТретій — — —	4
XXX: Третій Пластовий Конгрес — програма — — — — —	5
Люба Крупа: Відкриття ПК Третього — — — — —	7
Атанас Фіголь: Слово на відкриття 3-го ПЛ. Конгресу — — — — —	8
Петро Саварин: Під розвагу Пластові в діяспорі з нагоди ПКТ-го —	18
Тарас Дубран: Огляд попередніх Конгресів — — — — —	28
Лариса Залесьна Онишневич: Спостереження про сучасну пластову проблематику — — — — —	35

ВІРНІСТЬ БОГОВІ

Михайло Лоза: Важливість української християнської спадщини в усучаснюванні Пласту — — — — —	44
Адріана Пілецьна: Релігійне виховання — — — — —	49
Тарас Маснин: Християнські засади і Пласт — — — — —	52

ВІРНІСТЬ УКРАЇНІ

Христя Ковальська: Психологічні підстави ідентичности — — —	55
Іван Головінський: Думки про мову — — — — —	57
Роман Ващун: Пластуни і українська мова — — — — —	59
Зірна Воронна: Навчання мови засобом мовного занурювання — —	62

МЕТА ПЛАСТУ В 2000-ім РОЦІ

Юрій Слюсарчун: Вступне слово перед дискусійною лавою — —	65
Орест Гаврилюк і Юрій Саевич: Селекція членів — альтернатива —	69
Ксеня Маринян: Консервативний напрямок у Пласті — — — —	74
Ляриса Янів Фонтана: Пластуни амбасадори — альтернатива —	76
Люба Крупа: Звіт з праці Підготовчої Комісії ПКТ-го (перша сесія) —	80
Люба Крупа: Сугестії для дальших праць ПКТ-го — — — — —	83
Люба Крупа: Підготовча Комісія ПКТ-го — календарець праць — —	84

ПЛАСТОВІ ВІСТІ ч. 47 — Об'яви ГПБулави, Резолюції ІХ КУПО — — —	87
---	----

ДАТКИ НА ПРЕС-ФОНД “ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ”

яні вплинули до 1. 1. 1985 р.

Пл. сен. Ольга Манастирська, Едмонтон	\$100.00
пл. сен. о. Кіт	\$5.00
Пластова Станиця, Гамільтон з Ходотону в День 1 Листопада	\$100.00
Разом:	\$205.00

Щира подяка жертводавцям